

Міністерство освіти і науки України

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Філологічний факультет

Наукова бібліотека

НОННА МИХАЙЛІВНА ШЛЯХОВА

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

До 150-річчя
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
Філологічний факультет
Наукова бібліотека

Нонна Михайлівна ШЛЯХОВА

Біобібліографічний покажчик

2-ге видання, доповнене

Одесю долі за участь
в історичній справі на філологічному
виступах Одеського національного
університету і розкрити спільну
важливу з колегами.

Н. Шляхова

Одеса
«Астропринт»
2015

УДК 82.09(477)(048)
ББК 83.3(4Укр)я1
Н816

Серія:
Бібліографія вчених університету
Випуск: ФІЛОЛОГИ

Бібліографічний покажчик присвячений відомому українському вченому-літературознавцю, спеціалісту в галузі теорії літератури — доктору філологічних наук, професору, завідувачу кафедри теорії літератури та компаративістики — Нонні Михайлівні Шляховій.

Видання містить нарис про життя і наукову діяльність Н. М. Шляхової, хронологічний покажчик наукових праць, відомості про участь у міжнародних та національних наукових заходах, публікації про науковця та список книг з дарчими написами.

Покажчик є своєрідним підсумком плідної півстолітньої діяльності професора Н. М. Шляхової на філологічному факультеті Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Розраховано на фахівців у галузі українського літературознавства та широке коло читачів.

Головний редактор
д-р політичних наук, професор *І. М. Коваль*

Науковий редактор
д-р філологічних наук, професор *Є. М. Черноіваненко*

Упорядник
Г. П. Бахчиванжи

Бібліографічний редактор
М. О. Подрезова

Друкується за рішенням вченої ради
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
протокол № 8 від 21 квітня 2015 року

ISBN 978-966-927-043-6

© Бахчиванжи Г. П.,
упорядкування, 2015

ПІДКОРЕННЯ ГАЛАКТИКИ

Не шукай кумирів деінде:
достойні схилення поруч з тобою.

Сфера прекрасного — чи не найскладніший для розуміння й наукового опису об'єкт, як і для вербалізації в повсякденному (позанауковому) дискурсі. Хоча є самоочевидним, що *прекрасне* — це те, що вивичене над повсякденним, перебуває поза полем й оцінною шкалою профанного, протиставлене останньому, відтворюється за допомогою специфічних формальних засобів, здебільшого зберігає зі звичним буденним генетичні та зіставно-протиставні зв'язки. Насамперед ідеться про прекрасне, творене людиною, що виникає як реакція на красу довкілля і людину в цьому довкіллі, на красу неантропного походження. І ця реакція-порух спонукає людину до виділення красивого як ознаки і носіїв ознаки з-поміж інших рис, властивостей, реалій довкілля. Людина-реципієнт сприймає, оцінює, осмислює виокремлене красиве й уводить його в аксіологічні ряди, усталоє й надає виділеному статусу ознаки, символу чи концепту. Окремій людині й соціуму в цілому притаманний потяг до прекрасного, і ця універсалія в різних формах проявляє себе в усіх людських цивілізаціях. Відомо, що «одухотворення прекрасного, його стремління у високості неба і його спрямованість у глибини земного життя зумовили утворення «троїстого союзу», чи Тріади: Істина — Добро — Краса»¹.

Осмилення краси, красивого у різних культурах належить до *епіцентру світосприймання*, тому концепт **краса** є одним із центральних у концептосфері і впливає на впорядкування людиною пізнаного світу. Концепт **краса** у різних культурах, зокрема й українській, оприявнений як сутність багатопланова зі сталою змістовою домінантою й водночас постійно оновлюваною периферією семантики, смислових і асоціативних зв'язків. Розмаїття значень, у яких реалізова-

¹ Арутюнова Н. Д. Истина, добро, красота: взаимодействие концептов // Логический анализ языка. Языки эстетики: концептуальные поля прекрасного и безобразного. — Москва, 2004. — С. 28.

ний цей концепт, увиразнюють численні означення-епітети, що в поєднанні з базовим словом *краса* творять розмаїті номінативні словосполучки — усталені й okazіональні². Висока номінативна продуктивність концепту *краса* в українській мові відповідає його ціннісному рангу в архітектоніці національної картини світу: *для українців сфера краси належить до концептуальних пріоритетів*.

Однією з традиційних універсальних форм втілення ідей краси, прекрасного була і залишається художня література, словесність, що має свої *рисички* на тлі інших видів мистецького освоєння й відтворення дійсності, реалізації естетичних інтенцій людини-митця.

Загальновідомо, що художня література — це не лише сукупність результатів письменницької праці, різноманітних змістом і формою художніх текстів. Це насамперед напрочуд складний і обсяжний, практично неозорий окремий світ зі своєю системою координат з людиною в центрі, особливими прийомами пізнання дійсності та її відтворення-ослоблення; це світ зі своїми правилами, аксіологічними парадигмами й умовностями, типовими зв'язками між його елементами-складниками. Вхідження у цей світ суб'єкта творчості принципово відрізняється від освоєння людиною інших родів занять і професій, бо формування митця слова немислиме без специфічної організації його психіки, рис вдачі, розвиненої уяви, здатної переносити в інші сфери, обставини, час, включно з ірреальними світами; визначальною передумовою письменницької діяльності є глибоке і дещо специфічне знання мови — це насамперед особливе

² Так, в українській літературній мові поширені численні словосполучки з опорним словом *краса*: *безкрайня краса, Божа, безсмертна, благородна, велична, висока, вишукана, дивна, довершена, душевна, запаморочлива, зворушлива, земна, лагідна, мертва, найвна, небесна, невимовна, нев'ялуха, незаймана, неземна, неосяжна, неписана, непорочна, неказанна, нетлінна, одвічна, первісна, показна, правдива, предковична, природна, притомлена, розквітла, розкішна, самобутня, справжня, стародавня, стражденна, чиста* — та ін.); для передавання значення 'красиве, прекрасне в житті, природі, поведінці людини' зафіксовано 119 епітетів, а для значення 'красива зовнішність людини' — 84 епітети (Новий словник епітетів української мови / С. Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко, С. П. Бирик. — Київ, 2012. — С. 198–199).

відчуття потенціалу окремого слова, фрази з їхніми смисловими й асоціативними зв'язками, обов'язковими емоційними супроводами, якими можна керувати, посилюючи чи ослаблюючи вплив на реципієнта. Не лише спосіб щоденного існування письменника має неповторні риси, ба навіть прояви загальнолюдського — радості й печалі — нерідко сприймаються особливо, мають свою шкалу емоційних обертонів. Тому оцінка людини, яка *не від цього світу*, стосовно людини як творця прекрасного не позбавлена раціонального начала, бо сфера мистецького, творчого — це таки інший, специфічний світ.

Художня творчість — це постійне самоперетворення письменника, складна праця розуму й напруга внутрішнього психоемоційного стану. Тому важко погодитися з тим, що до творчих пошуків письменника нерідко стосують визначення *ремесло*, тоді як це радше *стан, форма буття*, яка має лише віддалену подібність до інших різновидів праці. Однак за зовнішньою оболонкою буття-праці митця слова приховане внутрішнє нуртування творчості, що викреслює «*вогнисту печать особистості митця*» (Н. Шляхова) і породжує кінцевий продукт творення — художній текст. Саме невидимі внутрішні перетворення автора в муках шукань часто проступають у численних формальних рисах народженого тексту. Збагнути феномен художнього тексту — змістову й естетичну цілість — можна лише за умови глибокого розуміння й моделювання складного процесу його творення. Адже йдеться про самовтілення письменника — перенесення його ідей, задуму, емоційних станів, схоплених миттєвостей-просвітлень у формат словесного твору: конкретну фабулу, структурну архітектоніку, мереживо слів, фраз; усе це до того ж співвіднесене з моделями відповідного жанру та стильового напрямку, на які орієнтований автор. Водночас творення художнього тексту невідступно супроводжує внутрішній діалог з майбутнім читачем... Це означає, що тріада *діяч — дія-творення — художній текст-результат* має складну діалектику взаємин, дослідження якої є наріжним каменем і водночас вічною проблемою науки про літературу.

Творення тексту, встановлення реляцій між твором (продуктом письменницької діяльності) і письменником, твором

і читачем, змістом твору і позалітературною дійсністю вчені розглядають з різних позицій, виокремлюючи численні ряди вузких, специфічних проблем. Тому дослідження художніх текстів видається не менш складним і не менш захопливим, аніж написання літературного твору, у чому переконують спроби зрозуміти й об'єктивно дослідити твір як результат і творчий процес із урахуванням постаті автора. Останній має свою біографію, життєву канву-історію й досвід пізнання дійсності, свої спонуки й зовнішні обставини творчої самореалізації. І хоча прихильники герметичної закритості в пізнанні естетики й художньої цінності окремо взятого твору воліють виключати з дослідження письменника-людину, вітаючи зосередження уваги на тексті безвідносно до його творця, все ж оприявненість автора у тексті — його інтелекту, стилю мислення й стилю мовлення, навіть специфіки усного вимовляння фраз, окремих словосполук, як і світосприймання, «променя-кута» бачення описуваного, типи оцінок, характерології — є незаперечною. Адже художній текст — це завжди глибоко індивідуальне, авторове, тому розвиток поглядів на автора, зокрема, у річчії відчуження його від тексту, не можуть мати вагомих наукових досягнень (окрема ситуація — використання спеціальних трансформаційних дослідницьких процедур *вилучення автора з тексту*, що підпорядковане експлікації прийомів оприсутнення автора в тексті, форми його самовиявлення, демаскування). Складність і багатоаспектність дослідження художнього твору як висліду творчості й окремої художньої реальності, окремого світу буття письменника є самоочевидними. Ця специфіка окремішності передбачає для її об'єктивного пізнання широке залучення знань, дослідницьких прийомів, метамови інших наук, перетворення літературознавчого аналізу з моноплосинного в синтетичний, полівимірний. Той факт, що один текст нерідко має кілька (інколи — багато) інтерпретацій, зазнає різного декодування чи прочитання основного змісту і численних субзмістів, деталей, переконливо свідчить про складну змістову (інформаційну) архітектуру художнього твору, взаємозв'язок і взаємопідпорядкування різноманітних засобів і прийомів утілення авторського задуму. Кінцевій версії тексту здебіль-

шого передуює складна робота автора: узгодження між собою міріади художніх деталей, вербалізованих окремими словами чи розгорнутими словорядами, змістове, образне й асоціативне посилення одних елементів тексту і, навпаки, пригамування внутрішнього смислового потенціалу інших елементів. Таке взаємоузгодження силових полів складників тексту, його оркестрування підносить художній твір до рівня симфонії — максимально злагодженої в усіх деталях цілісної побудови, в якій ніщо не затьмарює авторового концепту-домінанти й водночас уможливорює вивільнення енергії окремих елементів, що здатні набути поза питомим текстом у широкому континуумі словесності нової сили, долучитися до кола *крилатих* чи *прецедентних* висловлювань як знаків національної культури.

Таким дещо узагальнено-пунктирним видається шлях постанови довершених художніх творів, формування високої літератури — світу естетичної досконалості, здатної перетворюючи впливати на окрему людину і суспільство в цілому. Це світ світів, практично неозорий для окремої людини, різноманітний у своїх проявах, навдивовижу складний внутрішньою структурною організацією, відношеннями між численними його елементами.

Пізнанню літератури як багатовимірного естетичного, змістового і творчого феномену присвятила багато років дослідницької праці літературознавець з покликання *Нонна Михайлівна Шляхова*, доктор філологічних наук, професор Одеського університету імені І. І. Мечникова. Її численні студії в їхній часовій послідовності появи друком творять цілісний інформативно насичений макротекст, в якому виразно проступають дві пов'язаних лінії-іпостасі: динамічно-висхідне за змістом і науковими домінантами теоретичне літературознавство, що увібрало й донесло до сьогодні знаки мінливих епох, теоретико-естетичних шукань, відкриттів-утверджень, дискусій і заперечень; і постать автора — особистості з нестримними пориваннями до високості, непогамованістю ціложиттєвого пізнання й інтелектуального удосконалення, чіткою дослідницькою парадигмою теоретика, а понад усім — тонким естетизмом у рецепції й аксіології художніх творів, прагненням краси

у слові й житті. Про все це промовляють тексти її праць: монографії, посібники для студентів (доволі непростий і специфічний жанр науково-дидактичного письма), численні статті, друковані у різних наукових центрах України та за її межами і, на щастя, поновно опубліковані у форматі окремих книжок. Заглиблення в ці праці вкотре переконує: ніщо так вичерпно й безпристрасно не характеризує особистість, як написане нею й прочитане на тлі її індивідуального хронотопу та тексту (бодай імпресіоністичного) її життя.

Науковий доробок Н. М. Шляхової, відомий сьогодні, — це *внутрішня історія* художніх текстів і процесу їх творення, історія, що здебільшого оминає зацікавлення зовнішнім біографічним та відчутно редукує змістовно-ідейно-фабульні характеристики творів, на які особливо звертає увагу традиційна *зовнішня історія літератури*. Прагнення глибин осмислення літературного твору як явища естетичного у дослідниці формувалося ще в студентські роки; глибокий вплив на неї справили заняття в талановитого літературознавця й педагога Галини Кіндратівни Сидоренко³. Згодом закладені основи літературного аналізу зміцнили в колі одеських літературознавців, насамперед під впливом новаторських наукових пошуків наставника Григорія Андрійовича В'язовського. Саме з ім'ям цього відомого вченого, який у 1960-х роках уже далеко відійшов від традицій зовнішньої історії літератури й занурився в *історію внутрішню* — у психологію художньої творчості як специфічну сферу діяльності митця, пов'язаний розвиток теоретичного літературознавства в Одеському університеті та створення спеціалізованої кафедри теорії літератури (1967 р.), яка досі лишається осередком теоретичних пошуків літературознавців. На той час сягання у незвідані глибини безпосередньо не спостережуваного процесу творення художнього тексту,

³ Пієтет до університетського наставника Г. К. Сидоренко, творчі зв'язки з нею для Н. М. Шляхової були важливим емоційним і етичним стимулом. Тому можна зрозуміти її особливий психологічний стан, коли офіційними опонентами для захисту кандидатської дисертації було визначено професорів Г. К. Сидоренко і В. В. Фашенка: це був особливий емоційний момент і відповідальний іспит, бо йшлося про презентацію творчого доробку перед незаперечними професійними і моральними авторитетами.

відхід від парадигми пізнання класової сутності літератури (яка мала навчати й виховувати, утверджувати ідеали нового, здебільшого вимріюваного життя) сигналізувало про методологічний прорив, сприймалося як своєрідне наукове дисидентство⁴. Його праці, насамперед книги *«Літературно-художній тип і його прототипи»* (Київ, 1962), *«Специфіка творчого труда письменника»* (Одеса, 1964), *«Питання психології творчого труда письменника»* (Одеса, 1966), *«Орбіти художнього слова»* (Одеса, 1969), були в арсеналі постійного глибокого осмислення Н. М. Шляхової в роки її активного становлення як вченого, до них вона зверталася і в пізніших працях, досі перебуваючи у творчому діалозі з їхнім автором⁵.

Для становлення Н. М. Шляхової-дослідниці велике значення мало сформоване на початку 60-х років потужне силове поле одеського літературознавчого товариства, яке втілювало ідеї свободи думання, творчого пошуку, що було суголосним шістдесятництву як культурно-філософському руху. В одеському університетському літературознавчому колі в ці роки активно працювали вчені кількох дослідницьких напрямів — це виразні історики літератури А. В. Недзвідський, І. М. Дузь, М. О. Левченко, яким належить відкриття багатьох художніх текстів письменників, деталей їхніх біографій та обставин творчості, без яких історія української літератури і культури сьогодні мала б інші виміри й характеристики; органічно поєднував історію, критику й теорію літератури В. В. Фашенко, який постійно прагнув оновлення прийомів аналізу художніх творів; насамперед те-

⁴ Показово, що в тогочасних умовах виразного домінування в літературознавстві методології описового класово зорієнтованого аналізу художніх творів на атестацію новаторського докторського дослідження Г. А. В'язовського *«Проблеми специфічних закономірностей творчої праці письменника»* захищеного 1967 р. в Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка, ВАК СРСР витратив 2(!) роки, присудивши ступінь доктора наук лише в 1969 р., хоча опубліковані на той час книги вченого вже надійно посіли окреме місце серед праць з теорії літератури.

⁵ Припускаємо, що пізнання й усвідомлення глибин літературознавчого аналізу, досягнуте з праць свого наставника Г. А. В'язовського (а не лише щоденне обсервування в ньому проявів високого професійного й людського), сформувало у Н. М. Шляхової шанобливе ставлення до нього, що упродовж десятиліть не втратило ясності.

оретиком літератури був Г. А. В'язовський, який послідовно втілював ідеї вивчення в літературі, творчому процесі елементів, ознак, явищ внутрішніх, прихованих від зовнішніх спостережень. Результати діяльності цього наукового кола і сьогодні вражають неупередженого обсерватора: написано й опубліковано багато ґрунтовних монографічних досліджень, серій статей; врятовано від затирання в часі окремі постаті письменників, їхні численні тексти; проведено змістовні проблемні й «портретні» конференції, а світло творчих зустрічей з провідними класиками літератури понесли через роки учительської праці тогочасні студенти-філологи.

Є ще одна важлива, проте недостатньо зауважувана й профільована ознака цієї епохи одеського літературознавчого життя — це підвищена увага до методів, моделей аналізу, актуалізація теоретичних проблем і спроби їх розв'язання на тлі помітного дистанціювання від фактографічної описовості (цінність останньої зберігається у вимірах іншої дослідницької парадигми). Проблемні теоретичні питання постійно обговорювали у літературознавчому колі. За таких обставин закономірним було обрання Н. М. Шляховою для дисертаційного дослідження складної теоретичної проблеми: *роль емоцій у творчості письменника і в художньому творі*, що визначило напрям формування наукової постави молодого дослідниці насамперед у річці теоретичного пошуку зі сміливими виходами в царину суміжних наук. Спостереження було сконцентровано на творчості О. Кобилянської, В. Стефаника, О. Довженка, О. Гончара, про яких уже було написано чимало, насамперед у традиціях літературної критики та історії літератури. Однак їхня творча лабораторія, зокрема емоції як чинник і спонука оцінки й осмислення дійсності, як передумова вибору ними способів відображення пізнаного в художньому творі, запорука переростання людини в митця ще не були осмислені у форматі категорій естетики, як окремий дослідницький об'єкт не були введені в аналітичний арсенал літературознавства, зберігали таємничість.

Зауважимо, що проблему психології письменницької праці дослідники активно розробляли з середини 1960-х років, залучаючи інформаційний потенціал студій філософів, психологів, фізіологів, кібернетиків, математиків, що перетво-

рювало літературознавство в науку комплексну. У цьому різноголоссі думок, поліспрямованих наукових проектів і прожектів можна було легко загубитися, не кажучи вже про труднощі різьблення власного профілю на тлі активної творчої діяльності багатьох уже сформованих яскравих дослідників. Від загрози зневиразнення й поширеного серед літературознавців нівелювання окремішності творчої індивідуальності Н. М. Шляхову врятувала передовсім наполеглива праця, внутрішня дисципліна думки. І хоча її емоційну силу зрідка зраджували протуберанці внутрішніх спалахів (коли думки розривали тісне коло звичних слів і зринали авторські *осердечнені відношення митця до свого слова чи емоціональний акомпанемент* і под.), усе ж відчутно домінувала аргументована доказовість, непорушними лишилися береги холодної логіки аналізу з її системністю досліджуваних ознак, рис і процесів, чіткою парадигматичністю. І через десятиліття після появи перших публікацій Н. М. Шляхової їх перечитування не полишає відчуття сучасного звучання, суголосності проблемам сьогодення в літературі, культурі, суспільному житті; вони притягають докладністю й послідовністю аналізу, прихиляють читача... живою задержуватою безкомпромісності у відстоюванні задекларованої наукової позиції. Підтримуючи одні положення й аргументи доказу, дослідниця часто переконливо заперечує інші позиції наукових візаві. Ці праці передають неубутну енергетику дискусійних зіткнень різних дослідницьких підходів, платформ, зберігаючи цінні штрихи до портрета науки минулих десятиліть. Показовою щодо стилю наукового мислення і способу ведення дискусій молодого (не вельми поступливою) дослідницею є її стаття «*Формула емоцій*» і специфічність художнього пізнання» (ч. 12 «Радянського літературознавства» за 1969, с. 16–25), яка спершу може видатися розгорнутим відгуком на опубліковані незадовогу перед тим праці К. Фролової «Емоціональність як природна основа художнього таланту» та О. Шпильової «Емоціональне і раціональне в ліричній поезії». Хоча Н. М. Шляхова й повертається неодноразово до статті К. Фролової й закінчує свій виклад незгодою з нею, зокрема з її апологією *інформаційної гіпотези емоцій*, усе ж використовує дискусію насамперед

для представлення й утвердження власного концептуального розуміння сутності емоцій у словесній творчості, підкреслення складності, проте обов'язковості їх об'єктивного пізнання. Авторка переконливо доводить методологічну хибність одностороннього захоплення тими гіпотезами та теоретичними побудовами дослідників літератури, які були оперті на висновки переважно інших наук, а не на літературознавчий аналіз. Так, і сьогодні зберігає актуальність висловлене застереження Н. М. Шляхової щодо можливості (а то й неминучості) хибних висновків через однопланове захоплення літературознавців математичним моделюванням, зокрема щодо «обчислення емоцій» задля оцінок психічного стану персонажів художніх творів, обчислень, які напозір ніби вводять у береги математичної точності «філологічне вільнодумство», проте далі створення ілюзії подібності до об'єктивності не сягають.

Джерелами емпіричних спостережень у пізнанні психології творчості в студіях Н. М. Шляхової стали насамперед тексти творів письменників, їхнє авторефлексування над своїми текстами, героями творів, ситуаціями, різноманітні самооцінки «присутніх у творах» авторів. Для глибокого вивчення емоцій як важливого складника творчого процесу дослідниця залучила, окрім численних свідчень письменників, широке коло рефлексій-сповідей діячів театру, кіно, їхній самоаналіз творчої самореалізації, оцінки окремих моментів творчості та завершених творів. Часто такі свідчення мали форму розрізнених зауваг і лише зрідка — докладніших роздумів-трактатів⁶; доводилося вибірювати окремі думки-судження з художніх текстів, записників, щоденників, епістолярію, враховувати зафіксовані принагідні зауваження-рефлексії. Усе це підпорядковувалося генеральному завданню: на тлі змісту, стилю художніх текстів та особливостей відповідного хронотопу і зовнішніх обставин творення⁶ виявити і пояснити емоційні стани митця, з'ясувати

⁶ Під час написання художнього тексту чи в момент його підготовки до друку письменник міг бути вільним від тиску цензури (чи самоцензурування) або скутим нею, що неодмінно впливало на його творчу волю, словомислення й мовокористування, полишало шрами різної глибини на інших проявах індивідуальної самореалізації.

психологічні передумови його творчості. Така комплексна багатоетапна аналітична праця давала змогу моделювати внутрішню біографію автора⁷, пізнавати глибинні закономірності, імпульси творення, самореалізації письменника, що становить сутнісне осердя художньої праці митців слова. Осягнення дослідниці, викладені в кандидатській дисертації⁸ та згодом опубліковані в стислому монографічному викладі⁹, увійшли до арсеналу її методологічних констант аналізу художнього тексту. Закономірно, що і в пізніших працях Н. М. Шляхової увага до емоцій людини, їх прояву в типах і характерах героїв художніх творів, як і увага до емоційного стану письменника-творця, залишилися незмінною. Ґрунтовні знання із психології, психоаналізу, філософії (звідси — закономірна присутність ідей і положень філософів Д. Горського, О. Лосєва, психолога А. Виготського, лікаря-кібернетика М. Амосова та ін., творчий діалог з ними у багатьох студіях) дозволили глибше розкрити сутність окремих образів, цілісних творів чи всієї спадщини письменника, визначити свою позицію, особливо тоді, коли кваліфікація явища видавалася неоднозначною чи становила складність; саме таку ситуацію проілюстровано наявністю протилежних висновків щодо оцінки загального й індивідуального (чи

⁷ Пізніше Н. М. Шляхова спеціально звернулася до проблеми автора художнього твору в теоретичному вимірі, продемонструвавши її парадигмальність — багаторівневість і надзвичайну складність об'єкта, його неоднакове (аж до протилежного) розуміння-потрактуння дослідниками різних наукових шкіл (амплітуда оцінок вражає: від смерті автора до його відродження у тексті, визнання за суб'єктом творчості функції текстопородження), недоформованість і відмінності змісту поняття «автор» та нечіткість термінологічного окреслення. Загальнотеоретичним наświetленням проблеми (Шляхова Н. М. Теорії автора в сучасному літературознавстві // Автор і авторство у словесній творчості : зб. наук. пр. — Одеса, 2007) дослідниця наводить літературознавців до спеціального поглибленого вивчення усього комплексу питань автор, авторство, оприявленість авторського «я», водночас підкреслює актуальність їх розгляду і в лінгвістичному дискурсі, зокрема, з позицій моделювання мовного портрета автора на підставі його текстів.

⁸ Шляхова Н. М. Эмоции в творческом процессе писателя и художественном произведении : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Н. М. Шляхова. — Одесса, 1971 (захист відбувся в Одеському університеті ім. І. І. Мечникова).

⁹ Шляхова Н. Эмоции и художняя творчество / Н. Шляхова. — Київ, 1981.

акцентується індивідуального — за К. Леонгардом) в образах творів Л. Толстого, коли дослідники спираються на різні засади визначення типового й індивідуального в художніх образах¹⁰. Розуміння важливості емоцій відкрило дослідниці дорогу до глибини пізнання закономірностей художньої творчості: вона добачає й оцінює їхній вплив у специфічному світовідчутті, сприйманні й осмисленні письменником життя довкола, в обдумуванні майбутнього твору, в реалізації задуму в завершеному тексті, у вибухах радості й самокритичному стримові-смутку автора по останньому слові, останній крапці у творі, у його діалогах зі своїми героями. Н. М. Шляхова переконливо доводить ключову роль емоцій, ширше — психічного стану людини як тла і форми прояву сутнісних рис її характеру в художньо створеному й реальному світах.

Студії Н. М. Шляхової над емоціями підготували її до нового фундаментального проекту — панорамного дослідження внутрішнього світу героя¹¹. Психологічне підґрунтя аналізу відчутно проступає в характерології персонажів у багатьох пізніших її студіях, а в ряді праць натрапляємо на окремі роздуми, аналітичні вставки про окремі базові питання емоцій людини¹².

Проблема психології героїв належала до кола особливо актуальних, її широко обговорювали науковці й літературна громада. Так звана *хрущовська відлига* з її давно очікуваними вільнодумством і вільнослів'ям, що були сприйняті як реалізація одвічної мрії про свободу, поєдналася в часі з науково-технічною революцією, з ідеями технократизації суспільства. Цю, власне технічну, опосередковано пов'язану із буттям суспільства ознаку, було визнано символом вимріюваного майбутнього. Як закономірний наслі-

¹⁰ Шляхова Н. М. Еволюція форм художнього узагальнення / Н. М. Шляхова. — Одеса, 2011. — С. 62–65.

¹¹ Шляхова Н. М. Духовний світ сучасника (морально-етичні пошуки в сучасній радянській багатонаціональній прозі) / Н. М. Шляхова. — Київ; Одеса, 1982.

¹² Дослідниця коментує нові праці з царини типології емоційних станів людини (як: Додонов Б. И. Эмоции как ценность. — М., 1979 — у книзі «Духовний світ...»), що використовує для поглиблення аналізу внутрішнього світу героїв.

док — людина розумової праці, технічна і художня інтелігенція дедалі частіше опиняються в епіцентрі літературних творів, що відчутно змінювало художній дискурс, зокрема, мову, художню стилістику в напрямку її інтелектуалізації. З новою силою і в нових параметрах у суспільстві і літературі постала раніше пригамовувана проблема урбанізації, відтак — співвідношення *місто — село*, співвідношення типів культури та їхньої аксіології. Змін зазнавали уявлення про тип сучасника, його запити, прагнення, сподівання, моральний потенціал, по-новому моделювалися й оцінювалися прояви в ньому очікуваного високого, як і низького — небажаного, проте наявного... Усе це жваво дискутувалося, живило думку суспільства, відлунювало в літературі, театрі, кіно, відтак — вимагало наукової інтерпретації, узагальнень.

З кінця 1960-х набирає на силі проза (твори О. Гончара, П. Загребельного, М. Стельмаха, В. Дрозда, Ю. Мушкетика, В. Земляка, І. Чендея, Гр. Тютюнника, В. Бикова, І. Шамякіна, Й. Авіжюса, М. Слуцкіса, П. Проскуріна, Ю. Бондарєва, В. Шукшина, В. Распутіна, Д. Граніна, Ф. Абрамова, Ч. Айтматова, О. Чіладзе, Ч. Аміреджибі та багатьох ін.), в якій герой, обставини, стиль письма зазнали якісного оновлення порівняно з прозою попередніх десятиліть. Водночас з'являлося чимало літературних творів плакатного штибу, автори яких «художньо» ілюстрували зронені на шпальти газет лозунги дня. Проте й такі «твори» вимагали аналізу, оцінок, нерідко довкола них так само зринали дискусії. Плинне одноденне й високе тривале в часі виявлялися тісно переплетеними в літературі та рецепції літературознавців. Сьогодні, з позиції другого десятиліття ХХІ ст., можемо зауважити, що у 60–80-ті роки ХХ ст. в суспільстві, зокрема українському, був відчутно підвищений запит на літературу, а причетні до її творення, зокрема визнані автори, входили до еліти (бодай і пропагандивно-демонстративної!) суспільства. Так само актуальними й запитаними були студії критиків, синтези літературознавців: їхні праці читали й обговорювали не лише в «своєму цеху».

Н. М. Шляхову захопив вир нових художніх творів, змін у літературному процесі, яких справжній фахівець-аналітик

не міг оминати, не зауважити. Тому закономірно, що праці Н. М. Шляхової зарясніли рефлексіями про нові художні твори, нові імена в літературі, прояви нового естетичного осмислення мінливого життя. До честі дослідниці, вона не спокусилася ані принадами популярності літературної критики (де за наявності незаперечно цінних критичних праць значне поширення мали студії виразно поверхові), ані перевагами «літературної обслуги» письменників-метрів, а лишилася аналітиком з упевненим сходженням крутосхилами пізнання, з виразним прагненням до вичерпного охоплення усіх важливих деталей об'єкта аналізу та точності формулювання теоретичних узагальнень. Гору брало прагнення теоретичного упорядкування в параметрах холодних логічних побудов, визначень вивільненої облікаючої енергії гейзерів сучасної літератури. Константою наукової праці Н. М. Шляхової стає використання фундаментальних вітчизняних і зарубіжних досліджень з теорії літературознавства, естетики, філософії, психоаналізу, історії культури. При цьому дослідниця відігравала уміння синтезувати, поєднувати у ланцюжок доказів факти й ознаки зовні віддалені, здавалося б непослудвані.

Докладний аналіз змістової багатоплановості художнього тексту, використання різноманітної оптики спостережень уможливили глибокі спостереження над літературним процесом в Україні, ширше — в СРСР 60–70-х років, формулювання точних оцінок багатьох творів, особливостей розкриття письменниками окремих тем, обґрунтування низки загальних висновків. Так, одне з таких узагальнень — виявлення й оцінка риси, притаманної багатьом творам цього періоду, що сформульовано як *загострення інтересу письменників до моральної самокритики своїх героїв*. Зауважено: «Персонажі багатьох творів, зокрема таких, як «Безсоння» О. Крона, «Біла тінь» Ю. Мушкетика, «Наприкінці дня» Ю. Слуцкіса, «Краплі дощу» П. Куусберга випробовуються тим, наскільки вони спроможні розібратися в самих собі, аналізувати власні вчинки, оцінювати себе, намічати шляхи до самовдосконалення». І далі зазначає, що є незаперечним «напружене духовно-психічне життя наших сучасників і породжена цим чутлива увага письменників до моральної

свідомості художнього типу, до духовного й морального аспектів життєдіяльності людини»¹³.

Наукова творчість професора Нонни Михайлівни Шляхової — це широка панорама актуальних проблем літературознавства в його триєдності: *художній текст — автор — читач*. Творчість як стан і дія, краса як ідеал-узагальнення й мета для досягання на тлі реального приземленого буття — усе це проблеми творів не окремого письменника чи української літератури в цілому, це загальні проблеми культури людського суспільства, розуміння глибин якої наближує до усвідомлення цивілізаційної глобальної сутності прекрасного. Саме до осмислення краси в широких координатах через анатомію художнього тексту як завершеного словесного полотна та його емоційного передтексту готують читача праці Н. М. Шляхової. У своїй сукупності вони творять авторську антологію докладно опрацьованих чи ескізно окреслених (своєрідних *Nota bene!* чи *sic!*) вузлових питань теорії літератури, своєрідну аналітичну матрицю, застосування якої здатне провести читача лабіринтами художнього тексту й відкрити для нього інший глибинний текст.

Змістом і формою своїх праць Н. М. Шляхова *заперечує* літературознавство у форматі реєстру (подібно до бухгалтерської книги обліку прибутків-видатків) окремих творів, біографічних фактів, подій з обов'язковим соціальним тлом та присудами творам та їхнім авторам, *стверджуючи* цінність художнього, естетичного, яке має свої внутрішні закони, особливу силу емоційного впливу.

Кожна студія Н. М. Шляхової здебільшого багатопроблемна, поєднує інформаційні складники різних галузей знань, хоча завжди виразно домінують літературознавство та естетика. Звертає на себе увагу той факт, що згадувані в до-

¹³ Шляхова Н. М. Духовний світ... — С. 45. Згодом саме аналіз типів відтворення духовного світу героїв у сучасній прозі склав основу докторської дисертації (Шляхова Н. М. Духовный мир личности в советской многонациональной прозе 60–70-х годов : автореф. дис. ... д-ра филол. наук. — М., 1986), захищеної в Інституті світової літератури АН СРСР.

слідженнях імена відомих учених — сигнали про вершинні проявлення відповідних наук чи окремих течій — формують загальну парадигму осмислення аналізованих явищ. Г. Сковорода, О. Потебня, Г. Гегель, В. фон Гумбольдт, І. Франко, З. Фройд, Д. Чижевський, О. Білецький, Г. В'язовський, А. Новиченко, В. Фашенко, І. Дзюба, М. Жулинський, М. Бахтін, Д. Лихачов, С. Аверинцев, Б. Мейлах, П. Рікер, Р. Барт, Ж.-П. Сартр, Т. Еліот, М. Фуко, Н. Мукаржовський, К. Юнг, Г. Костюк, Р. Гром'як, С. Павличко, Т. Гундорова, М. Зубрицька — ці імена окреслюють методологічне поле, в якому дослідниця пропонує сприймати постаті, явища, події української літератури, ширше — культури. Контекст близьких чи подібних явищ світової культури вияскравлює неповторне українське у змісті, формі, сюжетах і колізіях, прийомах творення образів. Водночас відсилання до праць різних епох (від античності до сьогодення) формує важливий концепт — розуміння часової неперервності культури, естетичного освоєння світу та його представлення в художній літературі. Цим дослідниця готує основу для діалогу з читачем про важливі теоретичні проблеми, як: *антропологічна філософія*¹⁴; складна й контрверсивна проблема діалогічності¹⁵ М. Бахтіна; ідеї О. Потебні про нескінченність і неможливість *вичерпно* відтворити засобами мови зображуване; концептуальні положення праць І. Франка про художній тип, типізацію як передумову художньої творчості; погляди Ю. Липи про *ненаслідувально-наслідувальну природу мистецтва й винаходження творчості*¹⁶ та ін.

¹⁴ Шляхова Н. М. Еволюція форм художнього узагальнення / Н. М. Шляхова. — Одеса, 2011. — С. 62–63.

¹⁵ *Діалог і діалогічність в українській літературі XIX–XX ст.* — Одеса, 2013 [у розділі «Діалог як літературознавча категорія» Н. М. Шляхова розвиває й популяризує ідеї М. Бахтіна про діалогічність як універсальну ознаку літератури і, значною мірою, відправну точку літературознавчого аналізу].

¹⁶ При цьому зауважено, що неординарні думки Ю. Липи виявилися суголосними позиції О. Лосева: «Йдеться... про виявлений у різний час різними митцями і вченими важливий і найзагальніший закон мистецтва, який з тим надовго був забутий радянською естетикою, яка абсолютизувала одиничний історично локальний принцип відображення» (Шляхова Н. М. «Стремління до висловлення себе» (Автор і авторство в інтерпретації Юрія Липи) // *Творчість Юрія Липи в культурно-історич-*

Багато сторінок праць Н. М. Шляхової демонструють її вміння непомітно переходити межі літературознавства, залучати увесь людинознавчий комплекс наук задля з'ясування проблем літератури, культури, власне — антропософії. Не раз зринає думка про те, що обсяги власне літературної, ширше — культурософської інформації, якою оперує дослідниця, опрацьовувати спроможні радше сучасні комп'ютерні системи, а не людина. Читача подивляє здатність побачити прояви типологічних сходжень у текстах різностильових авторів різного часу й різних культур. Для виявлення й оцінки таких збіжностей / спільностей у просторах різних літератур потрібні не тільки використання надійного аналітичного інструментарію, а й особлива вдача дослідниці — відвага й здатність до широких типологічних узагальнень, пор.: «Романи “Твоя зоря” О. Гончара, “Вибір” Ю. Бондарева, “И дольше века длится день” Ч. Айтматова, “Закон вечности” Н. Думбадзе за всіх особистісно-індивідуальних і національних відмінностей їх авторів засвідчують актуальність “вічних” питань людського буття і духу: навіщо живе людина? Що таке моє духовне “я”, які його можливості і здібності?»¹⁷.

Таке широке охоплення творів різних літератур окремого періоду уможливили формулювання переконливих узагальнень щодо низки спостережених ознак, зокрема, про «ускладнення зв'язків зі світом, свідомості з дією»; про недекларований бунт письменників проти спрощенства у відтворенні внутрішнього світу героя — *галактики людської душі*; про філософське заглиблення прози 1970-х у сенс буття людини, у загальнолюдський зміст духовності, морально-етичні пошуки. Усе це, на думку дослідниці, зумовило якісну зміну романістики 1970-х з її формуванням нових концептуальних орієнтирів, *«помітною епізацією епосу»*. Ці зміни поставили виразно уявленими насамперед завдяки широким зіставленням творів / творчості різних авторів, їх перехресному багаторазовому перерахуванню,

ному контексті XX століття : матеріали Всеукр. наук. конф. — Одеса, 2000. — С. 39).

¹⁷ [Шляхова Н. М.] Галактика душі // *Життя порізнені листочки* / Н. Шляхова. — Одеса, 2003. — С. 106.

«анатомуванню», що дозволило надійно виокремити пошукуване характерне — ознаки, явища, процеси. Дослідниця зауважує близьке у зовні віддаленому, помічає тематичні, образні, стильові сходження у творах різних українських, а також українських і грузинських, російських, білоруських, киргизьких, литовських авторів, спільність чи близькість їхніх загальних естетичних, формальних пошуків. Переконливість і аргументованість зіставлень забезпечує різноманітність дослідницьких підходів: виявлення спільного / відмінного покладено на широку матрицю, у якій передбачено як окреме, зримо конкретне (як спосіб творення образу, прийом використання характеротворчої деталі, спосіб досягнення типізації), так і загальне, на рівні категорій (моральних, соціальних, етичних, естетичних, як добро, зло, правда, преле, потворне, гідність, честь і под.), пор.:

«**Соціальна активність** (виділено мною. — П. Г.), коли вона є способом утвердження добра, справедливості, щастя, приносить людині радість боротьби і творчості. Вона, ця активність, виникає із любові до справи, з ідеї боротьби і викликає цю любов — важливий рушій суспільно-історичної діяльності. Така ідея характерів роману І. Мележа «Хуртовина. Грудень», що ріднить їх з героями «Солоної пади» С. Залигіна, «Первани» М. Ібрагімова, «Амур широкий» Г. Ходжера, «Отчого світильника» Р. Федоріва, «Черленого вина» Р. Іваничука»¹⁸;

«**Добротою** вимірюють людяність і порядність своїх героїв Й. Друце, В. Белов, Ю. Мушкетик, Ю. Ритхеу, Є. Гуцало. При цьому доброта як психічна ознака людини, як стан душі й мотив вчинку набуває в них <...> явно вираженого соціального звучання і водночас характерологічної визначеності, виступаючи ознакою емоційно-моральної культури героя» (там само, с. 82).

Шоразу, коли читач натрапляє на такі узагальнення широкого кола художніх творів, апелювання до імен письменників різних національних культур, мимоволі зринає думка про вражаючу своїми обсягами і складністю підготовчу аналітичну роботу дослідниці — докладний попередній

аналіз, поглиблену верифікацію текстів. Лише усвідомивши характер і глибину естетичних, соціальних, загальнолюдських пошуків кожного автора, провівши з ним широкі віртуальні дискусії, можна було продовжувати зіставно-типологічні пошуки. Усе це — задля одного: камертонно точного визначення спільних рис у зовні несхожих текстах (несхожих фабулами, стилями письма, образотворенням), у яких автори ведуть мову про події, що стосуються різних народів, спираються на архетипи різних культур, апелюють до різних хронотопів, репрезентують буття своїх героїв в неподібних обставинах. І в цій багатоплановій різності-неподібності дослідниця уміє виокремити типологічно ідентичне чи близьке, що, без перебільшення, є проявом особливого чуття... і відваги. Необхідно мати розвинений внутрішній самоконтроль і досвід аналітика, аби не захопитися у своїх пошуках і не помилитися.

Самодостатню цінність у студіях Н. М. Шляхової мають численні зауваження (ніби ремарки на полях читаного) про окреме: чи то про зумовленість конкретного вчинку героя обставинами, чи про оцінку окремої ситуації чи художньої деталі... (Так, із наведених у різних працях дослідниці зауважень, аналітичних мікроесеїв про Богдана Колосовського, героя романів О. Гончара, можна було б укласти вичерпний портрет-монографію.) Такий стиль аналізу (і діалогу з читачем) є наслідком насамперед глибокого проникнення у змістову поліфонію тексту, його різні смисли, емоційні й оцінні нашарування, що реалізує загальну дослідницьку настанову — визнання особливої цінності деталі у сприйманні й художньому відтворенні дійсності.

Прагнення пізнання внутрішньої історії літератури закономірно спонукало до виокремлення проблеми тип, типове, типізація, якій дослідниця присвятила чимало уваги як при розгляді інших питань, так і в спеціальних студіях та ґрунтовній монографії¹⁹. Методологічну цінність має повернення до обговорення й поглиблення положень про визначальну роль типізації у художній творчості, похідними від якої

¹⁸ Шляхова Н. М. Духовний світ сучасника. — С. 76–77.

¹⁹ Шляхова Н. М. Художній тип. Соціальна і духовна характерність / Н. М. Шляхова. — Одеса, 1990.

є добір засобів характеротворення, різноманітних деталей, стильових прийомів. Ідучи сходинками історії дослідження типового у літературі, зокрема, спираючись на досвід І. Франка, представників натуральної школи з її підвищеною увагою до бінарних опозицій («натураліст» Золя — «реаліст» Достоевський; «письменники-психологи» — «письменники-соціологи» і под.), дослідниця розкриває багатогранність і поліознаковість типізації та виділюваних типів, виступає проти спрощеного підходу до розв'язання проблеми²⁰. Водночас вона висловлює важливу думку про те, що принципи типізації, які переважають на відповідному етапі розвитку літератури, можуть бути визнані важливими маркерами, характерологічною ознакою для періодизації історії літератури. Останнє здатне наповнити зовнішню історію літератури новим змістом. Закономірним є звернення у межах проблеми типізації до питання протиставлення загальне — індивідуальне, способів досягнення індивідуального профілю персонажа, який є носієм рис групи людей, цілого соціального класу, зрештою — може виступати узагальненим символом епохи, залишаючись водночас індивідуалізованим персонажем. Діалектика загального й індивідуального в студіях Н. М. Шляхової розкриває нові грані складної проблеми теоретичного літературознавства, спонукає до атестації нових творів через опозицію загальне — індивідуальне.

У працях Н. М. Шляхової *внутрішня естетична історія літератури* зазнала розвитку й поглиблення багатьох суттєвих деталей, хоча автор ніде не декларує прагнень до радикальних змін у літературознавстві. Важливо, що своїми монографічними студіями, численними статтями, зрештою — усім репрезентованим у дослідженнях творчим досвідом, вона охоплює визначальні об'єкти літературознавчого аналізу. Зокрема, це:

— **автор** — суб'єкт створення художнього тексту з притаманними лише йому неповторними й утаємниченими в деталях творчої лабораторії, особливою психічною організацією та емоційними станами, муками й терзаннями осмислення й вербалізації пізнаваного, з доланням опору мови;

²⁰ Шляхова Н. М. Художній тип. — С. 33 і далі.

— **темір** — з його «живими образами» і «життєвими сценами», змістовою багатоплановістю, ступенем її репрезентованості в тексті, структурною архітектонікою, різновекторними інтертекстуальними зв'язками, алюзіями, змістовими й культурно-стильовими печатами-мітками і пізнаваними шрами часу;

— **читач** (дещо менше) — з його досвідом і типовими, зумовленими культурою епохи, моделями рецепції літературного твору.

Усе це творить упорядковану парадигму з ціннісним окресленням кожного із субоб'єктів та зв'язками-перев'яззю між ними. За кожною макро- чи мікропроблемою — тривала традиція дослідження й обсяжна наукова література, різні підходи дослідників, пошуки точної термінологічної презентації. Уже цим кожне дослідження з літературознавства завжди передбачає докладний підготовчий процес, залучення міради джерел, часто і з позалітературознавчої царини. Цей пізнавальний процес у різний час і з різною інтенсивністю обтяжували методологічні вимоги та приписи «ненав'язливої» цензури, що нерідко водила стилем дослідника. Та все ж перемагало прагнення віднайти наукову істину. Гору брали залюбеність у слово-книгу, внутрішня відповідальність за літературу й культуру. Ці константи визначили долю Н. М. Шляхової як ученого-літературознавця.

У творчому доробку дослідниці важливе наукове й морально-етичне значення має звернення до постатей своїх учителів-колег Г. А. В'язовського, В. В. Фашенка, осмислення їхньої творчості. Притягальну неординарність цих вчених вона усвідомлювала насамперед зі змісту праць метрів, а проте багато дала й відкрита лабораторія щоденної співпраці й спілкування з ними впродовж десятиліть, що закарбувалося в пам'яті промовистими сутнісними деталями з численних виступів, лекцій, що лишилося поза текстами їхніх друкованих праць²¹.

²¹ Зауважимо, що феномен одеської літературознавчої школи чекає на ґрунтовне історіософське осмислення, зокрема, з огляду на те, що її провідні представники уособлювали окремі проблемно-тематичні поля науки про літературу, намагалися розбудовувати дослідницькі прийоми, мали кола прихильників і послідовників, багато з яких сьогодні,

Особлива характерологічна риса Н. М. Шляхової — її читачькі орієнтири. Вона — читач особливий: невситимий до відкриття (і представлення у своїх працях) нових імен і творів як з українського культурного континууму, так і осягнень літератур різних народів і різних епох. Вона — читач тонкого смаку, елітарний щодо добору авторів і текстів. Її пам'ять надовго затримує твори вершинні для відповідних епох, які, як ствердив невідступний час, перетривали вибухи заперечень, революційну категоричність на зламі тисячоліть і залишилися в активі національних культур, естетиці словесності. Професор Н. М. Шляхова не впускає у свій естетичний простір «літературу», зорієнтовану на низьке, категорично не приймає обсценності, ба навіть цілеспрямованої згрубілості у творенні словесної тканини твору, попри намагання прихильників такої літератури та її критиків огорнути подібні тексти виправдальними шатами постмодерністських визначень. Пояснення естетичного й етичного обниження текстів буцімто пошуками нових форм, фрондою супроти «застарілої радянської літератури», окреслення текстів як *стьоб*, протест чи усвідомлений розвиток нової (?) естетики *буабізму* і под.: для Шляхової-читача усе це — *позалітературні* писання. Хтось закине: це моделі сприймання й оцінювання художньої літератури *від іншої дати!* Звичайно, кожне покоління має свою, у чомусь особливу аксіологічну шкалу стосовно літератури, свої естетичні й етичні домінанти, наповнення понять *краса, пристойність, гідність, межі допустимих словесних «вольностей»*. Однак тут маємо справу не з бурчанням літ — таке пояснення безпідставне, оскільки принципово інша ситуація: Шляхова-професор у студентській аудиторії незмінно від 1965 р., а ще — декан факультету у 1987 — 2003 рр., а від 1992 р. — і керівник різнопоколіннєвої кафедри теорії літератури і компаративістики. Ці життєві обставини — *п'ятдесят років у тісному контакті з молоддю і в одному з нею колективі!* — виробили здатність тонко-чуттєво й водночас філософськи стримано-мудро сприймати динамізм обличчя часу, змінність його

у нових культурних і наукових реаліях, розвивають ідеї своїх наставників.

Члени кафедри теорії літератури та компаративістики

Вручення нагороди

Зустріч з колегами.
Д. С. Чернявська,
Н. М. Раковська,
М. І. Зубов,
Н. В. Бардіна,
Л. І. Бондар.
2003 р.

Діалог з професором
Д. Т. Гром'яком
на філологічному
семінарі у Києві

Наукова
конференція,
присвячена
пам'яті професора
Г. А. В'язовського.
У президії —
Н. І. Бальков,
А. О. Слюсар,
В. В. Фащенко,
О. Г. Шупта-
В'язовська

З професором Н. С. Над'ярних на науковій конференції в Якутії
у 1984 році

Учасники наукової конференції, присвяченої пам'яті професора
В. В. Фащенко

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ПОЧЕСНА ГРАМОТА

За особливі заслуги
перед
Українським народом
нагороджується

ПРОФЕСОР, ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ
ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА КОМПАРАТИВІСТИКИ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ім. І. І. МЕЧНИКОВА

ШЛЯХОВА
Нонна Михайлівна

Голова Верховної Ради України

В. ЛИТВИН

« 24 » травня 2005 року
№ 682

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ПОЧЕСНА ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ШЛЯХОВА
Нонна Михайлівна

За багаторічну плідну працю,
вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти і науки,
підготовку висококваліфікованих фахівців та з нагоди
150-річчя заснування Одеського національного
університету імені І.І. Мечникова

Голова Одеської обласної
державної адміністрації

І.П. Палиця

23 квітня 2015 року

ПОЧЕСНА ВІДЗНАКА
ГОЛОВИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Нагороджується Почесною відзнакою

ШЛЯХОВА
Нонна Михайлівна

За багаторічну плідну наукову діяльність, вагомий особистий
внесок у розбудову української національної освіти, підготовку
висококваліфікованих спеціалістів, розроблення і впровадження
нових сучасних програм і методик у навчальний процес
та високу професійну майстерність

Голова Одеської
обласної державної
адміністрації

С.Р. Гриневський

С.Р. Гриневський

13 листопада 2003 року

№ 501

Почетным знаком отличия
Одесского городского головы
"ТРУДОВАЯ СЛАВА"
награждается

Шляхова
Нонна
Михайлівна

Мэр Одессы

С.Р. Гриневський
г. Одесса

Міністерство освіти України

ПОСВІДЧЕННЯ

№ 47096

Шляхова
Нонна
Михайлівна

Нагороджена(ний) знаком
„ВІДМІННИК
ОСВІТИ УКРАЇНИ“

Міністр

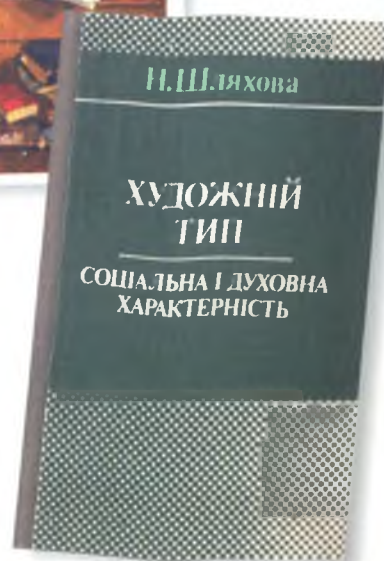
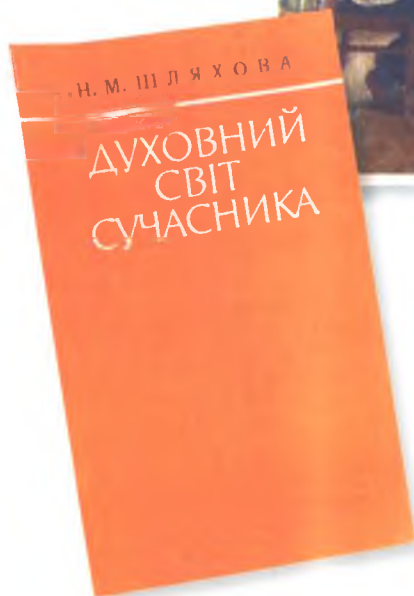

Наказ № 484-к
10 червня 2003

людина · суспільство · прогрес

ЕМОЦІЇ
І ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ

наповнення прикметними рисами, пріоритетами. Постійна готовність і відкритість до широкого діалогу викристалізувала важливу особливість характеру — філігранну, доведену до рівня мистецтва, міжпоколінисву толерантність. Професор завжди в часі актуальному, в бурхливому й різнокольоровому калейдоскопі сьогодення, що наскрізь проймає її, а не лише долинає до неї ззовні. А несприйняття Н. М. Шляховою (як і багатьма письменниками, критиками, читачами з-поза літературних кіл) частини сучасних творів, зокрема українськомовних, — це її життєдайна захисна реакція на навалу претензійних текстів, у яких «експериментування» зайшло так далеко, що власне художнє, естетичне й етичне не знаходить у них місця у творі, віднесене, згідно з баченням їхніми авторами завдань (т. зв. сучасної масової) літератури... ген-ген за обрій. Професор розкошує в літературі високої художньої вартості, належної до різних національних культур, хоча в епіцентрі завжди лишається культурний простір України. Вона насолоджується словом, грою слів-фраз, афористичним блиском метафори, магічним ліризмом і тонкою іронією. Вона співпереживає героям завдяки правді художній і не може прийняти аморфне моделювання квазіжиттєвих ходульних колізій у багатьох сучасних творах. Для Н. М. Шляхової зберігає первісний сакральний зміст формула: *література — мистецтво слова*, і тільки високий естетизм залишається тим строгим і незмінним мірилом, що дозволяє, попри прояви індивідуальної рецепції художнього твору, максимально об'єктивно визначити його цінність. (Знак домі свого часу молода учениця О. Білецького Михайлина Коцюбинська взяла цю вічносправедливу формулу за назву своєї книжки, яку так і не вдалося владі заборонити у роки гонінь, відсторонення від науки її автора.)

Одна з особливостей праць Н. М. Шляхової — це уміння донести складні теоретичні питання літературознавства без перенасичення тексту спеціальною термінологією чи ускладнення метафоричними побудовами, що вирізняють її статті, монографії на тлі багатьох сучасних студій про художню літературу з яскравим мовним нарцисизмом їхніх авторів. Моволад, стиль викладу у дослідженнях Н. М. Шляхової — це чіткий «запис» її мовної партії у діалозі з чита-

чами / слухачами, зокрема, студентами. Поділитися своїм розумінням окремого твору, явища чи процесу, донести до інших виформовані енергією розуму оцінки, судження-думки — це стрижень її мети, що зумовила своєрідний стиль, який шліфувала й усталювала десятиліттями в університетській аудиторії. Така зорієнтованість на діалогічність — не випадковість, що склалася поза її волею, а свідомо позиція: діалогічність осмислює широко, включно і як параметр характерології особистості та прийомів літературознавчого аналізу²².

Професор досліджує відмінності напрямів і течій у літературі і літературознавстві, добачає внутрішні протиріччя у науці про художню словесність, їхнє нуртування й побоювання, відзначає силу й слабкість аргументації, шукає нові докази, експериментує, окреслює зони недостатнього теоретичного опрацювання проблем, недосконалість термінологічного інструментарію... Про це з різною мірою виокремлення-підкреслення кожного з питань веде мову впродовж усього науково-творчого життя.

Краса, емоційне сприймання світу, слово, текст, художній твір як завершене втілення автора, характери героїв і антигероїв, контамінація авторового «я» і героя, обставини творення художнього тексту, обставини й колізії буття персонажів твору, життєва правда і правда художня, типове й індивідуальне, тип і різновиди художньої типізації, неповторність і національний та світовий контекст-досвід, автор як категорія естетики і як об'єкт літературознавчого аналізу,

²² Прикметно, що, намагаючись вияскравити сутнісне у творчому профілі професора В. В. Фащенка, Н. М. Шляхова виділяє *діалогічність*, налаштованість на контакт, зазначаючи: «У діалогічних відносинах був Василь Васильович з усім розмаїттям буття — з суспільством, природою, колегами, студентами, друзями і мистецтвом. То ж не випадково саме діалог він обрав як «універсальний спосіб пізнання та досягнення художньої істини» і далі «Відкритість до діалогу — це була і творча, і життєва позиція Василя Васильовича. Він, як мало хто інший, умів «під діалогічним кутом зору» (М. Бахтін) читати художні твори, розмовляти з авторами і персонажами, уважно слухати реальних, живих людей, він володів даром чути навіть невисловлене слово, слово-бажання, слово-прохання, слово-питання» (Шляхова Н. «...Ми не існуємо без спілкування — звучачого і німого» // У вінок пам'яті про Василя Васильовича Фащенка. — Одеса, 2000. — С. 32, 33).

рецепція художнього твору... Міріади напрочуд складного й неосяжного світу наукових, морально-етичних проблем літератури й літературознавства. Це окрема мисленнєва й емоційно-чуттєва Галактика, якою впродовж десятиліть мандрує Професор Нонна Михайлівна Шляхова, щоразу поновно відкриваючи красу і силу високого художнього слова.

Неосяжні простори літератури невідпорно ваблять Професора деміургічною красою почуттів, провокують і живлять розпросторення думки, розковують вир емоцій, множать завзяття і сили, входять у єство і заповонюють внутрішнє буття, підносячи у високості Духу!

...А ранок приніс новий твір, зголосив ім'я неznаного автора.
Що за мереживом цих слів, які помисли, яка енергетика?
Манівцями чи широким шляхом поведе його доля у світ літератури?
В Галактику Краси чи в безодню забуття прийдешніх
проминальних днів?

А наша доля ... де ти?

не ховайся...

що сьогодні...?

а завтра?

Нова книжка...

Задума...

28 вересня 2015.

Одеса, Маяковського, 7,
під каштанами

ПАВЛО ГРИЦЕНКО,

почесний доктор Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова,
директор Інституту української мови
Національної академії наук України,
доктор філологічних наук, професор

Нонна Михайлівна Шляхова (дівооче прізвище Бочарова) — відомий український вчений-літературознавець, спеціаліст у галузі теорії літератури.

Народилася 28 вересня 1933 року в Харкові у родині робітників. У 1959 році закінчила з відзнакою філологічний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Після закінчення працювала редактором молодіжних передач Херсонської студії телебачення і за сумісництвом — викладачем кафедри української літератури Херсонського педагогічного інституту.

З 1965 року доля Н. М. Шляхової пов'язана з філологічним факультетом Одеського державного університету імені І. І. Мечникова, де вона спочатку працює викладачем кафедри української літератури, а з 1968 року й досі — на кафедрі теорії літератури і компаративістики. Від заснування цієї кафедри в 1967 році її завідувачем протягом двадцяти п'яти років був професор Григорій Андрійович В'язовський, один з піонерів розробки в радянському літературознавстві такого напрямку, як психологія творчої праці письменника. Студії психології творчості у той час суттєво ускладнювались не тільки слабкою дослідженістю її проблем, але й тим, що в філософії та психології (саме ці науки, нарівні з літературознавством, були базовими для зазначеного напрямку) особливо тиранічно панувала соціологічна догматика. Звертаючись до вивчення цих проблем, дослідник свідомо наражався на небезпеку погромної критики з боку ревнителів ідеологічної непорочності «з відомства» не тільки літературознавства, але й філософії та психології. Ця небезпека не була примарною: успішно захистивши дисертацію в 1967 році, Г. А. В'язовський три роки після цього чекав на присудження йому докторського ступеню ВАК СРСР. Маючи перед собою такий приклад, молодий науковець навряд чи

легко міг зважитись на дослідження цієї проблематики, але Н. М. Шляхова звертається саме до неї.

Без відриву від викладацької роботи у 1971 році Н. М. Шляхова під керівництвом професора Г. А. В'язовського успішно захистила кандидатську дисертацію «Емоції в творчій праці письменника і художньому творі».

Н. М. Шляхова творчо розробила і читала майже всі лекційні курси кафедри — вступ до літературознавства, теорію літератури, естетику, а також численні спецкурси. Про рівень її викладацької майстерності свідчить хоча б той факт, що під час анонімного анкетування студенти різних курсів і факультетів в різні роки оцінювали лекторську роботу Нонни Михайлівни вищим балом.

Одним із чинників, які зумовили успішність викладацької діяльності, було те, що вона і після захисту кандидатської дисертації продовжувала активно і плідно займатися науковою роботою. Це надавало їй лекціям наукової глибини, пошукового характеру, позбавляючи їх в той же час концептуальної застигlosti та методологічної обмеженості. З початку 70-х років новим напрямом наукових пошуків Нонни Михайлівни стає дослідження особливостей духовного світу героя сучасної літератури. Як науковець за покликанням і теоретик за складом мислення Н. М. Шляхова не могла задовольнитись поширеним тоді поверхово-описовим підходом до вивчення цієї складної проблеми. Роки наполегливої праці були віддані студіюванню наукової літератури з різних галузей знання, аналізу широкого кола художніх текстів, побудові солідно обґрунтованої і теоретично вивченої концепції. Результати роботи знайшли відображення в статтях, що публікуються в авторитетних наукових виданнях в Києві та Москві, Алма-Аті та Єревані, Новосибірську та Львові, Одесі та Дніпропетровську. Найбільш повно наслідки дослідження були викладені в монографії «Духовний світ сучасника: Морально-етичні пошуки в сучасній радянській багатонаціональній прозі 60–70-х років». Вагомим результатом багаторічної праці стала докторська дисертація «Духовний світ особистості в радянській багатонаціональній прозі 60–70-х років», захищена 1986 року в Інституті світової літератури АН СРСР, бо саме там тоді працювала більшість найавто-

ритетніших фахівців з сучасної багатонаціональної літератури Союзу. Поставивши принципові міркування вище за кон'юнктурні, Нонна Михайлівна знов, як колись у випадку з кандидатською дисертацією, пішла шляхом найбільшого спротиву. Дисертація отримує високу оцінку багатьох відомих вчених з Києва, Москви, Тбілісі, Мінська, а тому її захист у 1986 році проходить цілком успішно.

Роком пізніше Н. М. Шляхова стає деканом філологічного факультету Одеського державного університету. На цій посаді вона працювала до кінця 2003 року, віддаючи багато сил розвитку факультету. Якщо раніше факультет готував фахівців лише з української та російської філології, то в останні роки здійснюється підготовка українців та русистів з правом викладання англійської та німецької мов, світової літератури, ліцензовано нові спеціальності — «болгарська мова та література», «прикладна лінгвістика», «видавнича справа та редагування», «журналістика». Факультет не лише зберіг свій високопрофесійний кадровий склад, а й підготував достойну заміну ветеранам науково-педагогічної праці.

Отримавши в 1989 році звання професора, Н. М. Шляхова не припиняє активної наукової роботи. 1990 року виходить з друку її монографія «Художній тип. Соціальна і духовна характерність». В цей період увагу дослідниці привертає проблема художнього узагальнення в літературі — одна з кардинальних і найскладніших проблем теорії літератури та літературної естетики. Ґрунтовне і різнобічне дослідження її Н. М. Шляховою протягом декількох років увінчалось виходом монографії «Еволюція форм художнього узагальнення» (Одеса, 1996) — першої у вітчизняному літературознавстві солідної праці з цієї проблеми. Глибоко змістовна, концептуально оригінальна монографія суттєво поглиблює сучасні наукові уявлення про природу літератури і мистецтва в цілому. Монографія була доповнена і перевидана у 2011 році. У 2003 році побачила світ книга вибраних статей «Життя порізнені листочки».

Статті професора Н. М. Шляхової виходять у колективних монографіях, фахових збірниках, вісниках різних університетів України. Наразі вона є автором понад 150 наукових публікацій.

З 1992 року Н. М. Шляхова очолює кафедру теорії літератури та компаративістики.

Окремо слід відзначити постійну й багаторічну участь Н. М. Шляхової у роботі докторської спеціалізованої вченої ради при Київському національному університеті імені Т. Г. Шевченка та кандидатської спеціалізованої вченої ради в ОНУ імені І. І. Мечникова, численні виступи опонентом на захистах докторських та кандидатських дисертацій.

Під її науковим керівництвом О. Б. Холодов у 1996 р. захистив кандидатську дисертацію «Типологія міфопоетичних мотивів у творах Ф. М. Достоєвського», а Н. К. Коробкова у 2008 р. — кандидатську дисертацію «Міфологізм творчого мислення Ю. Яновського-романіста».

Н. М. Шляхова — відмінник освіти України (2000 рік). У 2005 році нагороджена Почесною грамотою Верховної Ради України, у 2003 році — Почесною відзнакою голови Одеської державної адміністрації, у 2012 році — Почесною відзнакою одеського міського голови «Трудова слава».

Відомості про життя і діяльність Н. М. Шляхової включено до Біографічного енциклопедичного словника «Жінки України» (К.: Фенікс, 2001. — С. 511–512).

Є. М. ЧЕРНОІВАНЕНКО,
декан філологічного факультету,
доктор філологічних наук, професор

**ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ
ПРОФЕСОРА Н. М. ШЛЯХОВОЇ**

1968

1. Деякі засоби зображення емоцій персонажа в епосі / Н. М. Шляхова // Розвиток і оновлення видів і жанрів та мовностилістичних засобів художнього зображення в радянській літературі: матеріали міжвуз. респ. наук. конф. — Одеса, 1968. — С. 27-29.

1969

2. Емоції автора і персонажа в епічному творі: творча історія оповідання О. Довженка «Ніч перед боєм» / Н. М. Шляхова // Матеріали університетської наукової конференції молодих учених. Гуманітарні науки. — Одеса, 1969. — С. 123-126.
3. Місце і значення емоцій в процесі формування естетичного ставлення митця до дійсності / Н. М. Шляхова // В. И. Ленин и проблемы художественной культуры. — Донецк, 1969. — С. 25-31.
4. «Формула емоцій» і специфічність художнього пізнання / Н. М. Шляхова // Рад. літературознавство. — 1969. — № 12. — С. 16-25.

1971

5. Емоції у творчому процесі письменника і художньому творі: в творчій лабораторії О. Кобилянської, В. Стефаника, О. Довженка, О. Гончара: дис. ... канд. філол. наук / Н. М. Шляхова. — Одеса, 1971. — 272 с.
6. Емоції і творчість / Н. М. Шляхова // Етика і естетика. — 1971. — Вип. 10. — С. 20-25.

7. Пристрасть митця-громадянина: із спостережень над природою художньої майстерності О. Довженка / Н. М. Шляхова // Укр. літературознавство. — Львів, 1971. — Вип. 12. — С. 95-103.

1972

8. Художнє буття авторського задуму: повість О. Кобилянської «Через кладку» / Н. М. Шляхова // Рад. літературознавство. — 1972. — № 1. — С. 22-30.

1974

9. Вогонь душі і муки слова: в творчій лабораторії письменника / Н. М. Шляхова // Укр. літературознавство. — 1974. — Вип. 21. — С. 27-32.

1975

10. Модифікація характеру в сучасному епосі / Н. М. Шляхова // Теорія родів і жанрів: тези доп. респ. наук. конф. — Одеса, 1975. — С. 85-88.
11. Некоторые моменты характерообразования в различных художественных методах / Н. М. Шляхова // Проблемы взаимодействия литературных направлений. — Днепропетровск, 1975. — Вып. 3. — С. 5-12.

1976

12. У истоков творческого многообразия / Н. М. Шляхова // Вопр. литературы народов СССР. — Киев; Одесса, 1976. — Вып. 2. — С. 26-35.
13. Характер і обставини в сучасному романі / Н. М. Шляхова // Проблеми. Жанри. Майстерність. — Київ, 1976. — Вип. 1. — С. 88-98.

14. *Редагування: Художественные искания современной советской многонациональной литературы: материалы 2-й Всесоюз. науч. конф.* / ред.: Н. М. Шляхова [и др.]. — Одесса, 1976. — 234 с.

1977

15. Деякі тенденції художнього характеротворення / Н. М. Шляхова // *Літ. Україна*. — 1977. — 1 трав.
16. Літературний характер як основа цілісності художнього твору / Н. М. Шляхова // *Целостность худ. произведения и проблемы его изучения: материалы Всесоюз. науч.-практ. конф.* — Донецк, 1977. — С. 25-31.

1978

17. «...Богаты духом!»: нравственный мир героев современной прозы / Н. М. Шляхова // *Лит. обозрение*. — 1978. — № 4. — С. 14-19.
18. Эмоциональная культура героя в современной советской литературе / Н. М. Шляхова // *Проблемы художественного изображения социального образа жизни в современной многонациональной литературе: материалы науч. конф.* — Николаев, 1978. — С. 33-40.
19. Эмоциональный мир «делового человека» в литературе / Н. М. Шляхова // *Вопр. литературы народов СССР*. — 1978. — Вып. 4. — С. 22-31.

1979

20. Людина серед людей / Н. М. Шляхова // *Проблеми. Жанри. Майстерність*. — Київ, 1979. — Вип. 4. — С. 14-32.
21. Принципы историзма в изображении характера / Н. М. Шляхова // *Рад. літературознавство*. — 1979. — № 2. — С. 15-20.

1980

22. Програма спецкурсу «Емоціональний світ художньої літератури» / Н. М. Шляхова. — Одеса: ОДУ, 1980. — 11 с.
23. Диалектика чувств и поступков героя: из поэтики характерообразования / Н. М. Шляхова // *Концепция личности в литературе развитого социализма: сб. ст.* — М.; Ереван, 1980. — С. 156-163.
24. Нравственный мир героя и критерии его анализа / Н. М. Шляхова // *Художественные искания современной советской многонациональной литературы*. — Алма-Ата, 1980. — С. 61-69.
25. Человек в городе: социально-психологические проблемы в современной прозе / Н. М. Шляхова // *Лит. обозрение*. — 1980. — № 8. — С. 25-29.

1981

26. Емоції і художня творчість / Н. М. Шляхова. — Київ: Мистецтво, 1981. — 101 с.
27. Галактика души / Н. М. Шляхова // *Лит. обозрение*. — 1981. — № 10. — С. 28-31.

1982

28. Духовний світ сучасника: морально-етичні пошуки в сучасній радянській багатонаціональній прозі / Н. М. Шляхова. — Київ; Одеса: Вища шк., 1982. — 142 с.

1983

29. Духовный облик героя в литературе эпохи развитого социализма: учеб. пособие / Н. М. Шляхова. — Одесса: ОГУ, 1983. — 112 с.

30. Проблема духовно-нравственной преемственности в литературе Севера / Н. М. Шляхова // Взаимодействие литератур народов Сибири и Дальнего Востока. — Новосибирск, 1983. — С. 59-72.

1984

31. Духовно-нравственные ценности героя современной прозы / Н. М. Шляхова // Формирование традиций в художественной культуре народов Северного Кавказа. — Черкесск, 1984. — С. 59-67.
32. Интернациональные черты облика современника / Н. М. Шляхова // Художественные искания советской литературы. — Новосибирск, 1984. — С. 83-91.
33. Програма спецкурсу «Духовний світ героя сучасної радянської багатонаціональної літератури» / Н. М. Шляхова. — Одеса : ОДУ, 1986. — 11 с.
34. Прочней алмаза: интернациональные черты духовного облика современника / Н. М. Шляхова // Лит. обозрение. — 1984. — № 11. — С. 3-7.

1986

35. Духовный мир личности в советской многонациональной прозе 60-70-х годов : автореф. дис. ... д-ра филол. наук / Н. М. Шляхова. — М., 1986.
36. Життєва характерність і художня типовість / Н. М. Шляхова // Рад. літературознавство. — 1986. — № 6. — С. 10-19.

1987

37. Методичні вказівки до проведення практичних занять із вступу до літературознавства / Н. М. Шляхова. — Одеса, 1987. — 35 с.

38. Мотив провинности в художньому світі твору: О. Гончар «Циклон», Ц. Космач «Балада про сурму та хмаринку» / Н. М. Шляхова // Великий Жовтень і розвиток духовної культури слов'янських народів : тези доп. і повідомл. 9-ї респ. славист. конф. — Одеса, 1987. — Ч. 2. — С. 79-80.

39. Типология и психология героя современной прозы / Н. М. Шляхова // Вопр. литературы народов СССР. — 1987. — Вып. 13. — С. 26-36.
40. Філологічний / Н. М. Шляхова // За наук. кадри. — 1987. — 10 квіт.

1988

41. Естетична концепція буття художнього світу О. Кобилянської / Н. М. Шляхова // Матеріали респ. наук. конф. — Чернівці, 1988. — С. 22-28.
42. Філологічний / Н. М. Шляхова // За наук. кадри. — 1988. — 15 квіт.
43. Соціальна і духовна характерність героя / Н. М. Шляхова // Українська мова та література в школі. — Київ, 1988. — № 12. — С. 39-44.

1989

44. Проблема коллективизма и индивида в творчестве А. Макаренко / Н. М. Шляхова // Макаренко и современность. — М., 1989. — С. 45-52.
45. Філологічний / Н. М. Шляхова // За наук. кадри. — 1989. — 14 квіт.
46. Художественная типология советской литературы / Н. М. Шляхова // Актуальные проблемы современной многонациональной литературы. — Киев, 1989. — С. 159-170.

47. Шевченко и Пушкин / Н. М. Шляхова // Вопросы творчества и биографии А. С. Пушкина : тез. докл. и сообщ. обл. науч. конф. — Одесса, 1989. — С. 63-64.
48. Герой часу і час героя / Н. М. Шляхова // Радуга. — 1989. — № 11. — С. 15-26.

1990

49. Художній тип: соціальна і духовна характерність : літературознавчі статті / Н. М. Шляхова. — Одеса : Маяк, 1990. — 256 с.
50. Философия художественного типа / Н. М. Шляхова // Художественные искания современной многонациональной литературы. — Горно-Алтайск, 1990. — С. 78-91.
51. Філологічний / Н. М. Шляхова // За наук. кадри. — 1990. — 27 квіт.
52. Формы обобщения в прозе А. Платонова / Н. М. Шляхова // А. Платонов : Творчество — культура — политика. — М., 1990. — С. 241-252.

1991

53. Франкова концепція художнього типу / Н. М. Шляхова // Іван Франко і національне відродження : тези респ. наук. конф. — Львів, 1991. — С. 76-77.

1992

54. Змістовно-формальна єдність художнього типу / Н. М. Шляхова // Целостность художественного произведения и проблемы его анализа и интерпретации : тез. междунар. науч. конф. — Донецк, 1992. — С. 81-90.
55. Проблемы университетского образования / Н. М. Шляхова // Одес. ун-т. — 1992. — 28 апр.

56. Теоретичні основи викладання історії літератури у вузах / Н. М. Шляхова // Роль вищих учбових закладів у розвитку українознавства : тези міжнар. конф. — Київ, 1992. — С. 15-18.

57. Типология личности в публицистике В. Шукшина / Н. М. Шляхова // Труды краевого музея истории литературы, искусства и культуры Алтая. — Барнаул, 1992. — Вып. 2. — С. 45-51.

58. Художественная типичность героя в прозе А. С. Пушкина / Н. М. Шляхова // Вопросы творчества и биографии А. С. Пушкина : тез. докл. и сообщ. межвуз. науч. конф. — Одесса, 1992. — С. 60-61.

1993

59. Філологічний / Н. М. Шляхова // Одес. ун-т. — 1993. — 1 квіт.

1994

60. Естетичні аспекти духовності / Н. М. Шляхова // Літературознавство, «Просвіта» і духовний ідеал українця : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. — Кривий Ріг, 1994. — С. 67-68.
61. Проблема «істинної людини» в українській літературі початку XX ст. / Н. М. Шляхова // Українознавство в розбудові держави : матеріали щоріч. міжнар. наук.-практ. конф. — Київ, 1994. — Кн. 1. — С. 252-256

1995

62. Естетичні аспекти сучасного літературознавства / Н. М. Шляхова // Вісник Київського університету. — 1995. — № 3. — С. 15-23.

63. «Малі образи великого світу» / Н. М. Шляхова // О. Потебня в слов'янському світі : матеріали міжнар. наук. конф. — Київ, 1995. — С. 78–86.
64. «Непропаща сила» університетського духу / Н. М. Шляхова // Одес. ун-т. — 1995. — 12 трав. — С. 11.
65. Перцептуальний часопростір «Санаторійної зони» Миколи Хвильового / Н. М. Шляхова // Проблеми психології часу : тези доп. міжнар. конф. — Одеса, 1995. — С. 221–222.
66. Социальная характерность и художественная самобытность художественного типа / Н. М. Шляхова // Актуальные проблемы алтайской литературы. — Горно-Алтайск, 1995. — С. 44–67.
67. *Редагування*: Історико-літературний журнал / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 1995. — № 1.
68. *Редагування*: Проблеми психології часу : тези доп. міжнар. конф., присвяч. 100-річчю з дня народж. Д. Г. Елькіна, Одеса, 30 жовт. — 1 листоп. 1995 р. / за ред. Н. М. Шляхової (заст. відп. ред.) [та ін.]. — Одеса, 1995. — 227 с.

1996

69. Еволюція форм художнього узагальнення : учб. посіб. для студентів-філологів та вчителів / Н. М. Шляхова. — Одеса : Астропринт, 1996. — 38 с.
70. Народно-сміхові джерела роману В. Земляка «Лебедина зграя» / Н. М. Шляхова // Поетика художнього тексту : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. — Київ ; Херсон, 1996. — С. 14–17.
71. «Революціонери — люди кращі... але не більше, ніж люди»: психологія суспільного обов'язку в новелах М. Коцюбинського / Н. М. Шляхова // Іст.-літ. журн. — 1996. — № 2. — С. 3–7.

72. Як писалися та редагувалися «Прапороносці» О. Гончара / Н. М. Шляхова // Література і цензура : матеріали всеукр. наук. конф. — Черкаси, 1996. — С. 31–39.
73. *Редагування*: Історико-літературний журнал / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 1996. — № 2.

1997

74. Жанрова самосвідомість роману / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства. — Одеса, 1997. — Вип. 1. — С. 27–36.
75. «Згущення думки»: теорія худ. узагальнення: Потебня, Бахтін, Лосєв / Н. М. Шляхова // Слов'ян. зб. — Одеса, 1997. — Вип. 4. — С. 1–10.
76. Нехимерність химерного роману: «Лебедина зграя» Василя Земляка / Н. М. Шляхова // Роди і жанри літератури : зб. наук. пр. за матеріалами міжвуз. конф. — Одеса, 1997. — С. 19–23.
77. Орбіти наукових інтересів професора Г. А. В'язовського / Н. М. Шляхова // Іст.-літ. журн. — Одеса, 1997. — № 3. — С. 24–29.
78. *Редагування*: Історико-літературний журнал / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 1997. — № 3.
79. *Редагування*: Проблеми сучасного літературознавства : зб. наук. пр. / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. фак. ; ред. кол.: Н. М. Шляхова (відп. ред.) [та ін.]. — Одеса : Маяк, 1997. — Вип. 1.
80. *Редагування*: Роди і жанри літератури : зб. наук. пр. за матеріалами міжвуз. конф., присвяч. пам'яті проф. Г. А. В'язовського / ред. кол.: Н. М. Шляхова (відп. ред.) [та ін.]. — Одеса : Астропринт, 1997. — 246 с.

81. «Діалогічна зустріч двох свідомостей»: до проблеми роду в літературі / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства. — Одеса, 1998. — Вип. 2. — С. 5-17.
82. *Редагування*: Історико-літературний журнал / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 1998. — № 4.
83. *Редагування*: Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. фак.; ред. кол.: Н. М. Шляхова (відп. ред.) [та ін.]. — Одеса: Маяк, 1998. — Вип. 2.

84. Психологічні основи художності / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства. — Одеса, 1999. — Вип. 3. — С. 5-17.
85. Феноменологічна природа українського роману: «Лебедина зграя» В. Земляка, «Твоя зоря» О. Гончара / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства. — Одеса, 1999. — Вип. 4. — С. 27-35.
86. Українознавство в Одеському університеті / Н. М. Шляхова // Південь України. Одеса: 4-й міжнарод. конгрес україністів. — Одеса, 1999. — С. 223-228.
87. Українознавство в Одеському університеті / Н. М. Шляхова // Думська площа. — 1999. — 3 верес.
88. *Редагування*: Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. фак.; ред. кол.: Н. М. Шляхова (відп. ред.) [та ін.]. — Одеса: Маяк, 1999. — Вип. 3, 4, 5.

89. В'язовський Григорій Андрійович / Н. М. Шляхова // Професори Одеського (Новорос.) університету: в 4 т. — Одеса, 2000. — Т. 2. — С. 249-252.
90. «...Ми не існуємо без спілкування — звучачого і німого» / Н. М. Шляхова // У вінок пам'яті про В. В. Фашенка: спогади. — Одеса, 2000. — С. 31-34.
91. Потєбнянська концепція автора і авторства / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства. — Одеса, 2000. — Вип. 6. — С. 5-14.
92. «Правда досягається діалогічно» / Н. М. Шляхова // Іст.-літ. журн. — Одеса, 2000. — № 5. — С. 14-18.
93. «Спроба виразити невиражальне»: потєбнянська теорія автора / Н. М. Шляхова // Вісник Харківського університету. Серія Філологія. — 2000. — № 491. — С. 420-423.
94. «Стремління до висловлення себе»: автор і авторство в інтерпретації Юрія Липи / Н. М. Шляхова // Творчість Ю. Липи в культурно-історичному контексті ХХ ст.: матеріали всеукр. наук. конф. — Одеса, 2000. — С. 34-39.
95. Психологічний напрям в українському літературознавстві: здобутки, втрати, перспективи / Н. М. Шляхова // Філологічні семінари. — Київ, 2000. — Вип. 3. — С. 34-40.
96. *Редагування*: Історико-літературний журнал / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 2000. — № 5.
97. *Редагування*: Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. фак.; ред. кол.: Н. М. Шляхова (відп. ред.) [та ін.]. — Одеса: Маяк, 2000. — Вип. 6.
98. *Редагування*: Творчість Юрія Липи в культурно-історичному контексті ХХ століття: матеріали всеукр. наук.

конф., Одеса, 27–28 квіт. 2000 р. / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса : Астропринт, 2000. — 152 с.

2001

99. *Редагування: Історико-літературний журнал* / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 2001. — № 6.
100. *Редагування: Проблеми сучасного літературознавства* : зб. наук. пр. / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. фак. ; ред. кол.: Н. М. Шляхова (відп. ред.) [та ін.]. — Одеса : Маяк, 2001. — Вип. 7, 8, 9, 10.

2002

101. «Виявлення себе в слові»: Леся Українка про природу художньої творчості / Н. М. Шляхова // *Іст.-літ. журн.* — Одеса, 2002. — № 6. — С. 39–48.
102. Художній світ як «об'єктивована суб'єктивність»: роздуми про філософську природу роману О. Гончара «Циклон» / Н. М. Шляхова // *Проблеми сучасного літературознавства*. — Одеса, 2002. — Вип. 8. — С. 45–56.
103. *Редагування: Історико-літературний журнал* / ред. кол.: Н. М. Шляхова [та ін.]. — Одеса, 2002. — № 7.

2003

104. Життя порізнені листочки : літературно-критичні статті / Н. М. Шляхова. — Одеса : Астропринт, 2003. — 232 с.
105. Біографізм як методологічна проблема / Н. М. Шляхова // *Класична поетика та естетика постмодерної доби: заперечення чи трансформація?* — Львів, 2003. — С. 52–64.

106. «Звідки походять основні риси стилю?» / Н. М. Шляхова // *Філологічні семінари*. — Київ, 2003. — Вип. 6. — С. 42–51.

107. Категорія автора в сучасному літературознавстві / Н. М. Шляхова // *Серебряный век: диалог культур* : [зб. науч. ст.] / [отв. ред. Н. М. Раковская]. — Одесса, 2003. — С. 64–70.

108. Методологічний плюралізм Дмитра Чижевського / Н. М. Шляхова // *Наукові записки. Серія: Філол. науки*. — Кіровоград, 2003. — Вип. 50. — С. 389–396.

109. Феномен автора в українському літературознавстві / Н. М. Шляхова // *Дивослово*. — 2003. — № 1. — С. 12–16.

2004

110. Біографізм як методологічна проблема / Н. М. Шляхова // *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. — Львів, 2004. — Вип. 33, ч. 1 : *Теорія літератури та порівняльне літературознавство*. — С. 171–177.

111. Концепція художнього узагальнення у творчій спадщині О. О. Потебні / Н. М. Шляхова // *О. О. Потебня й актуальні питання мови та культури* : [зб. наук. пр.]. — Київ, 2004. — С. 304–307.

112. «Роздум про незнищенність людини». (Циклон Олеся Гончара в контексті феноменологічної естетики) / Н. М. Шляхова // *Dissertationes Slavicae, XXIII. Sectio historiae Litterarum*. — Szeged, 2004. — S. 305–311.

2005

113. В'язовський Григорій Андрійович / Н. М. Шляхова // *Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. : в 4 т.* / відп. ред. В. А. Сминтина ; ОНУ

ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка. — Одеса, 2005. — Т. 2. — С. 287–290.

114. Пушкінська концепція авторства у літературознавчій рецепції / Н. М. Шляхова // А. С. Пушкин и мировой литературный процесс : сб. науч. ст. по материалам Междунар. науч. конф., посвящ. памяти А. А. Слюсаря (г. Одесса, 19–20 окт. 2004 г.). — Одесса, 2005. — С. 235–244.

115. Художня форма як поле методологічних змагань / Н. М. Шляхова // Філологічні семінари. — Київ, 2005. — Вип. 8. — С. 40–45.

2006

116. Жанрові форми авторства в естетичній теорії М. Бахтіна / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства : зб. наук. пр. / відп. ред. Є. М. Черноіваненко. — Одеса, 2006. — Вип. 14. — С. 52–65.

117. Новий погляд на біблійну герменевтику / Н. М. Шляхова // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія Літературознавство. — Тернопіль, 2006. — Вип. 20. — С. 322–328.

2007

118. Герменевтична маска автора (В. Шевчук «Кросворд») / Н. М. Шляхова // Автор і авторство у словесній творчості : зб. наук. пр. / [відп. ред. Н. М. Шляхова]. — Одеса, 2007. — С. 347–366.

119. Етнопсихолінгвістична концепція словесної творчості О. Потебні / Н. М. Шляхова // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. — Київ, 2007. — Т. 17. — С. 136–142.

120. Концепт «автор» у літературознавчому дискурсі / Н. М. Шляхова // Філологічні семінари. — Київ, 2007. — Вип. 10. — С. 119–127.

121. Концепт «новела» в літературознавчій інтерпретації В. Фащенко / Н. М. Шляхова // Іст.-літ. журн. / [відп. ред. В. Г. Полтавчук]. — Одеса, 2007. — № 14. — С. 16–22.

122. «Образи «я» в образах інших людей» (феномен іншості / інакшості в естетиці М. Бахтіна) / Н. М. Шляхова // Теорія літератури, компаративістика, україністика : зб. наук. пр. — Тернопіль, 2007. — Вип. 19. — С. 17–24.

123. Повернення автора: закономірність чи випадковість? / Н. М. Шляхова // Серебряный век: диалог культур : сб. науч. ст. по материалам междунар. науч. конф., посвящ. памяти С. П. Ильева (г. Одесса, 26–27 окт. 2006 г.). — Одесса, 2007. — С. 35–41.

124. Теорії автора в сучасному літературознавстві / Н. М. Шляхова // Автор і авторство у словесній творчості : зб. наук. пр. — Одеса, 2007. — С. 57–76.

125. Форма автора і адресата в естетиці М. Бахтіна / Н. М. Шляхова // Автор і авторство у словесній творчості : зб. наук. пр. — Одеса, 2007. — С. 121–139.

2008

126. «Бути — означає бути для іншого і через нього — для себе». Антропологічна теорія літератури М. Бахтіна / Н. М. Шляхова // Studia methodologica. — Тернопіль, 2008. — Вип. 24 : Новітня теорія літератури і проблеми літературної антропології. — С. 144–148.

127. Методологічні аспекти літературознавчого синтезу : зб. наук. пр. на пошану проф. Нонни Шляхової з нагоди її 75-річчя. — Одеса, 2008. — С. 266–272.

128. Герменевтична методологія теорії літератури / Н. М. Шляхова // Філологічні семінари. — Київ, 2008. — Вип. 11. — С. 50–55.
129. Літературознавча герменевтика О. Потебні / Н. М. Шляхова // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Серія Філологія: літературознавство. — 2008. — Т. 13, вип. 7. — С. 170–179.

130. Методологічні аспекти літературознавчого синтезу / Н. М. Шляхова // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. — 2008. — Вип. 44, ч. 1. — С. 3–12.

2009

131. Він був щасливою людиною / Н. М. Шляхова // Меморія / А. А. Слюсарь ; [отв. ред. Н. М. Раковская]. — Одеса, 2009. — С. 524–527.
132. Етнопсихолінгвістична концепція словесної творчості О. Потебні / Н. М. Шляхова // Збірник наукових праць, присвячений пам'яті проф. Кейди Ф. — Мелітополь, 2009.
133. Канон актуальності розуміння в літературно-художній критиці / Н. М. Шляхова // Філологічні семінари. — Київ, 2009. — Вип. 12 : Літературна критика і критерії художності. — С. 19–24.
134. Лінгвопоетика Олександра Потебні / Н. М. Шляхова // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія Літературознавство. — Тернопіль, 2009. — Вип. 27. — С. 344–351.
135. Самототожність письменника в критико-інтерпретаційному розумінні В. Фащенко / Н. М. Шляхова // Іст.-літ. журн. — 2009. — № 16. — С. 13–19.

136. Теорія поетичного твору О. Потебні / Н. М. Шляхова // Філологічні дослідження : зб. наук. пр. — Одеса, 2009. — С. 243–251.
137. «Якого ж то ми мали гостей?» / Н. М. Шляхова // Історична і політична наука та суспільна практика в Україні. — Київ, 2009. — С. 598–599.

2010

138. Методологічні проблеми створення літературних теорій / Н. М. Шляхова // Філологічні семінари. — Київ, 2010. — Вип. 13. — С. 28–33.
139. Пушкін і Шевченко в антропологічній інтерпретації Євгена Нахліка / Н. М. Шляхова // А. С. Пушкин и мировой литературный процесс : сб. науч. ст. по материалам междунар. науч. конф., посвящ. памяти А. А. Слюсаря (г. Одесса, 19–20 окт. 2009 г.). — Одесса, 2010. — С. 159–166.
140. Теорія словесної творчості О. Потебні / Н. М. Шляхова // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна : зб. наук. пр. / [відп. за вип. Ю. М. Безхутрий]. — Харків, 2010. — № 910, вип. 60, ч. 2. — С. 7–12.

2011

141. Діалог триває / Н. М. Шляхова // Іст.-літ. журн. — 2011. — № 19. — С. 13–19.
142. Еволюція форм художнього узагальнення : навч. посіб. / Н. М. Шляхова. — Вид. 2-ге, допов. — Одеса : Астропринт, 2011. — 152 с.
143. Теорія словесної творчості О. Потебні в контексті літературно-критичної думки ХХ століття / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства : зб. наук. пр. — Одеса, 2011. — Вип. 15. — С. 41–52.

144. Інтертекстуальність концепту «автор» від Потебні до постструктуралізму / Н. М. Шляхова // Автор — твір — читач : зб. наук. пр. / [ред. кол.: Є. М. Черноіваненко, Н. М. Шляхова, М. В. Пащенко]. — Одеса, 2012. — С. 197–207.
145. Український контекст рецептивної естетики (автор і читач у теорії словесної творчості О. Потебні та І. Франка) / Н. М. Шляхова // Автор — твір — читач : зб. наук. пр. / [ред. кол.: Є. М. Черноіваненко, Н. М. Шляхова, М. В. Пащенко]. — Одеса, 2012. — С. 96–106.
146. Методологічні проблеми історії літератури / Н. М. Шляхова // Автор — твір — читач : зб. наук. пр. / [ред. кол.: Є. М. Черноіваненко, Н. М. Шляхова, М. В. Пащенко]. — Одеса, 2012. — С. 28–36.
147. Кафедра теорії літератури та компаративістики / Н. М. Шляхова // Історія філологічного факультету ОНУ ім. І. І. Мечникова : зб. док.-худож. нарисів. — Одеса, 2012. — С. 80–89.
148. «Образ автора» і форми його впровадження в творчості / Н. М. Шляхова // Серебряный век: диалог культур : сб. науч. ст. по материалам III междунар. науч. конф., посвящ. памяти С. П. Ильева (г. Одесса, 19–20 окт. 2011 г.). — Одеса, 2012. — С. 395–403.
149. «Образ автора» як проблема / Н. М. Шляхова // Збірник статей на пошану проф. О. Г. Астаф'єва. — Київ, 2012. — С. 81–94.
150. [Спогади про Д. С. Іщенка] / Н. М. Шляхова // О сколько нам открытий чудных... : материалы к 80-летию со дня рождения Дмитрия Семеновича Ищенко. — Одеса, 2012. — С. 11.

151. Теорія словесності О. Потебні / Н. М. Шляхова // Теорія літератури: концепції, інтерпретації : зб. наук. пр. — Київ, 2012. — С. 302–309.

2013

152. Діалог як літературознавча категорія / Н. М. Шляхова // Діалог і діалогічність в українській літературі XIX–XXI ст. : монографія / Н. М. Шляхова [та ін.] ; за заг. ред. Н. П. Малютіної. — Одеса, 2013. — С. 16–25.
153. Зображально-виражальний феномен художньої творчості / Н. М. Шляхова // Теорія літератури: концепції, інтерпретації : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, кафедра теорії літератури, компаративістики і літературної творчості ; ред. кол.: Л. В. Грицик (голова) [та ін.]. — Київ, 2013. — С. 197–204.
154. Літературознавча методологія Дмитра Чижевського / Н. М. Шляхова // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2013. — Т. 8, вип. 1(5) : Філологія. — С. 204–209.
155. Український контекст рецептивної естетики: автор і читач у теорії словесної творчості О. Потебні та І. Франка / Н. М. Шляхова // Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст : Філол. семінари. — Київ, 2013. — С. 19–26.
156. Філософсько-філологічна концепція тексту М. Бахтіна / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства : [зб. наук. пр.] / відп. ред. Є. М. Черноіваненко. — Одеса, 2013. — Вип. 17. — С. 26–34.

2014

157. Доленосні зустрічі / Н. М. Шляхова // Професор Василь Лесин: Наука доброчинності : спогади, присвяти, бібліографія. — Київ, 2014. — С. 158–160.

158. Круглий стіл — 2013. Обговорення проблеми «Художній світ твору» / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства : зб. наук. пр. / відп. ред. Є. М. Черноіваненко. — Одеса, 2014. — Вип. 18. — С. 336–352.
159. Образність «безобразного» слова Шевченка в естетичній інтерпретації Михайлини Коцюбинської / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства : зб. наук. пр. / відп. ред. Є. М. Черноіваненко. — Одеса, 2014. — Вип. 19. — С. 8–18.
160. Художній світ як естетична реальність / Н. М. Шляхова // Проблеми сучасного літературознавства : зб. наук. пр. / відп. ред. Є. М. Черноіваненко. — Одеса, 2014. — Вип. 18. — С. 7–17.

УЧАСТЬ У НАУКОВИХ КОНГРЕСАХ, КОНФЕРЕНЦІЯХ, СЕМІНАРАХ

1. Міжвузівська республіканська наукова конференція «Роди і жанри літератури». — Одеса, 1968.
2. Всеукраїнська науково-практична конференція «В. И. Ленин и проблемы художественной культуры». — Донецьк, 1969.
3. Університетська наукова конференція молодих вчених. Гуманітарні науки. — Одеса, 1969.
4. Всеукраїнська наукова конференція «Проблемы взаимодействия литературных направлений». — Дніпропетровськ, 1975.
5. Всесоюзна наукова конференція «Целостность художественного произведения и проблемы его изучения». — Донецьк, 1977.
6. Всеукраїнська наукова конференція «Проблемы художественного изображения социального образа жизни в современной литературе». — Миколаїв, 1978.
7. Всесоюзна наукова конференція «Художественные искания в современной советской многонациональной литературе». — Алма-Ата, 1980.
8. Всесоюзна наукова конференція «Взаимодействие литератур народов Сибири и Дальнего Востока». — Новосибірськ, 1983.
9. Всесоюзна наукова конференція «Формирование традиций в художественной культуре народов Северного Кавказа». — Черкеськ, 1984.
10. Всесоюзна наукова конференція «Художественные искания советской литературы». — Новосибірськ, 1984.
11. 9-та Республіканська славістична конференція. — Одеса, 1987.

12. Міжвузівська наукова конференція «Вопросы творчества и биографии А. С. Пушкина». — Одеса, 1989.
13. Міжнародна наукова конференція «Художественные искания современной многонациональной литературы». — Горно-Алтайск, 1990.
14. Республіканська наукова конференція «Іван Франко і національне відродження». — Львів, 1991.
15. Міжнародна наукова конференція «Целостность художественного произведения и проблемы его анализа и интерпретации». — Донецьк, 1992.
16. Міжнародна наукова конференція «Роль вищих учбових закладів у розвитку українознавства». — Київ, 1992.
17. Міжвузівська наукова конференція «Вопросы творчества и биографии А. С. Пушкина». — Одеса, 1992.
18. Всеукраїнська науково-практична конференція «Літературознавство, «Просвіта» і духовний ідеал українця». — Кривий Ріг, 1994.
19. Міжнародна наукова конференція «О. Потебня в слов'янському світі». — Київ, 1995.
20. Міжнародна наукова конференція «Проблеми психології часу». — Одеса, 1995.
21. Всеукраїнська наукова конференція «Поетика художнього тексту». — Київ ; Херсон, 1996.
22. Всеукраїнська наукова конференція «Література і цензура». — Черкаси, 1996.
23. Міжвузівська наукова конференція «Роди і жанри літератури». — Одеса, 1987.
24. 4-й Міжнародний конгрес українців. — Одеса, 1999.

25. Філологічні семінари «Наука про літературу на межі століть: тема вільна». — Київ, 1999.
26. Всеукраїнська наукова конференція «Творчість Ю. Липи в культурно-історичному контексті ХХ ст.». — Одеса, 2000.
27. Міжвузівська наукова конференція, присвячена пам'яті лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка, д-ра філол. наук, проф. В. В. Фащенко. — Одеса, 2000.
28. Міжнародна науково-теоретична конференція «Проблеми сучасної інтерпретації творчості Лесі Українки (до 130-річчя від дня народження)». — Одеса, 2001.
29. III міжвузівська наукова конференція «Роди і жанри літератури», присвячена пам'яті проф. Г. А. В'язовського. — Одеса, 2001.
30. Міжнародна наукова конференція «Серебряный век: диалог культур», присвячена пам'яті д-ра філол. наук, проф. С. П. Ільйова. — Одеса, 2002.
31. Міжнародна наукова конференція «Біографічний метод в сучасному гуманітарному знанні». — Одеса, 2003.
32. Філологічні семінари «Література як стиль і спогад». — Київ, 2003.
33. Міжнародна наукова конференція «Роди і жанри художньої літератури», присвячена пам'яті проф. Г. А. В'язовського. — Одеса, 2004.
34. II Міжнародна наукова конференція «Біографічний метод в сучасному гуманітарному знанні». — Одеса, 2004.
35. Міжнародна наукова конференція «А. С. Пушкин и мировой литературный процесс», присвячена пам'яті д-ра філол. наук, проф. А. О. Слюсаря. — Одеса, 2004.
36. Філологічні семінари «Художня форма». — Київ, 2005.

37. Міжнародний науковий конгрес «Іван Франко: дух, наука, думка, воля (до 150-річчя від дня народження І. Я. Франка)». — Львів, 2006.
38. Філологічні семінари «Національні моделі порівняльного літературознавства». — Київ, 2006.
39. II Міжнародна наукова конференція «Серебряный век: диалог культур», присвячена пам'яті д-ра філол. наук, проф. С. П. Ільйова. — Одеса, 2006.
40. Всеукраїнська науково-теоретична конференція «Література в системі міждисциплінарних зв'язків». — Львів, 2007.
41. Науковий круглий стіл «Текст — контекст — інтертекст». — Одеса, 2007.
42. Філологічні семінари «Понятійний апарат сучасного літературознавства: «своє» і «чуже». — Київ, 2007.
43. Всеукраїнська наукова конференція «Новітня теорія літератури і проблеми літературної антропології». — Тернопіль, 2008.
44. Всеукраїнська наукова конференція «Українська філологія: школи, постаті, проблеми». — Львів, 2008.
45. Філологічні семінари «Теорія літератури у вищій школі». — Київ, 2008.
46. Філологічні семінари «Літературна критика і критерій художності». — Київ, 2009.
47. Теоретичний семінар «Що таке література?». — Одеса, 2009.
48. Міжнародна наукова конференція «Наукова спадщина О. О. Потебні в контексті розвитку європейської філологічної думки XIX–XX ст. (до 175-річчя від дня народження О. О. Потебні)». — Харків, 2010.

49. Філологічні семінари «Що таке історія літератури?». — Київ, 2010.
50. Міжнародна наукова конференція «Серебряный век: диалог культур», присвячена пам'яті д-ра філол. наук, проф. С. П. Ільйова. — Одеса, 2011.
51. Науковий круглий стіл «Літературний твір як текст і художній світ». — Одеса, 2012.
52. III Міжнародна наукова конференція «Серебряный век: диалог культур», присвячена пам'яті д-ра філол. наук, проф. С. П. Ільйова. — Одеса, 2012.
53. Філологічні семінари «Парадигма сучасного літературознавства». — Київ, 2012.
54. Науковий Круглий стіл «Тарас Шевченко: погляд з XX–XXI століть». — Одеса, 2013.
55. Науковий круглий стіл «Художній світ літературного твору». — Одеса, 2013.
56. Міжнародний науковий круглий стіл «Тарас Григорович Шевченко: світова слава генія» / Придністровський державний університет ім. Т. Шевченка, Ін-т мови і літератури. — Тирасполь, 2014.
57. Науковий круглий стіл «Художність як літературознавчий феномен». — Одеса, 2014.

1. Нонна Михайлівна Шляхова. Доктор філологічних наук, професор, декан філологічного факультету ОДУ // Одес. ун-т. — 1993. — 9 февр.
2. Черноіваненко Є. М. Шляхова Нонна Михайлівна / Є. М. Черноіваненко // Професори Одеського (Новоросійського) університету. — Одеса, 2000. — Т. 4. — С. 378–381.
3. [Про Н. М. Шляхову] // Історія Одеського університету (1865–2000). — Одеса, 2000. — С. 178.
4. Я щаслива з того, що в мене є цей шлях / від бесіду Ю. Островершенку // Одес. ун-т. — 2000. — Січень.
5. Життя факультетське : [про переобрання Н. М. Шляхової зав. кафедри теорії та методики літератури на новий термін] // Там само.
6. Зверева Р. Миссия выполнима : разговор с деканом о хлебе духовном и насущном / Р. Зверева // Веч. Одеса. — 2001. — 15 мая.
7. Щербань М. Думи на світанні: нотатки несторонньої людини / М. Щербань // Освіта. — 2002. — 20–27 берез.
8. Щербань М. Щасливі миттєвості життя : розмова з деканом філол. фак. ОНУ проф. Н. М. Шляховою / М. Щербань // Освіта. — 2003. — 25 черв.—2 лип. (№ 29). — С. 167–168.
9. Пеха М. П. Діалог як життєве і творче кредо / М. П. Пеха, О. Ю. Яворська // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — 2005. — № 11. Серія: Педагогічні науки. Психологічні науки. — Спецвипуск : Інтеграція

гендерного підходу в сучасну науку і освіту: результати та перспективи. — С. 235–238.

11. Костенко Г. На чому стоятиме світ: Нонна Михайлівна Шляхова / Г. Костенко // Профком : щокв. дод. газ. «Одеський університет». — 2008. — № 10, спец. вип., присвяч. ювілярам ОНУ 2008 року. — С. 70–72.
12. Пашковська Н. Ф. Синтез думок і узагальнень / Н. Ф. Пашковська // Іст.-літ. журн. — 2010. — № 17. — С. 450–455. — Рец. на кн.: Методологічні аспекти літературознавчого синтезу : зб. наук. пр. на пошану професора Нонни Шляхової з нагоди її 75-річчя. — Одеса, 2008. — 376 с.
13. Полтавчук В. Г. Долетворний шлях професора Нонни Шляхової / В. Г. Полтавчук // Чорномор. новини. — 2008. — 27 верес. (№ 108/109). — С. 7.
14. Раковська Н. М. Шляхами наукового пошуку : [Н. М. Шляхова] / Н. М. Раковська // Іст.-літ. журн. — 2010. — № 17. — С. 444–449.
15. Черноіваненко Є. Закономірність характеру / Є. Черноіваненко // Методологічні аспекти літературознавчого синтезу : зб. наук. пр. на пошану професора Нонни Шляхової з нагоди 75-річчя. — Одеса, 2008. — С. 5–8.
16. Щегленко В. Нонна Шляхова: «Доля не любить, коли з нею лукавлять» / В. Щегленко // Чорномор. новини. — 2013. — 28 верес. (№ 77). — С. 2.

СПИСОК КНИГ З ДАРЧИМИ НАДПИСАМИ

№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
1	09.04.1964	Василь Шевчук (Київ) «Зелений шум», 1963
2	18.03.1966	Михайлина Коцюбинська (Київ) «Література як мистецтво слова», 1965
3	08.09.1966	Леонід Куліш (Херсон) 1966
4	19.10.1971	Василь Фащенко (Одеса) «Із студій про новелу», 1971
5	26.10.1977	Василь Фащенко (Одеса) «Відкриття нового і діалектика почуттів», 1977
6	10.10.1978	Світлана Єрмоленко (Київ) «Мова і час», 1977
7	10.10.1978	Світлана Єрмоленко, Віталій Русанівський (Київ) «Життя слова», 1978
8	1981	Василь Фащенко (Одеса) «У глибинах людського буття», 1981
9	17.05.1982	Григорій В'язовський (Одеса) «Творче мислення письменника», 1982
10	27.10.1987	Григорій В'язовський (Одеса) «Світ художньої літератури», 1987
11	20.01.1988	Іван Драч (Київ) «Вибрані твори: в двох томах», 1986
12	27.06.1988	Микола Суховецький (Одеса) «З коханих рук», 1985
13	30.09.1988	Віталій Дончик (Київ) «Український радянський роман», 1987
14	16.01.1990	Григорій Зленко (Одеса) «З полону літ», 1990
15	03.12.1990	Арнольд Слюсарь (Одеса) «Проза А. С. Пушкіна і Н. В. Гоголя», 1990
16	1991	Смейтесь, джентельмени!: Прижизненні записки одеського Клуба веселих і находчивих (Одеса), 1991

№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
17	16.10.1993	Олексій Губко, Микола Кметь «Українська народна магія і ваше здоров'я та благополуччя», 1993
18	05.05.1997	Наталія Бардина (Одеса) «Языковая гармонизация сознания», 1997
19	22.05.1997	Василь Полтавчук (Одеса) «Руса коса до пояса», 1997
20	05.09.1997	Евгеній Черноиваненко (Одеса) «Литературный процесс в историко-культурном контексте», 1997
21	19.09.1997	Володимир Панченко (Кіровоград) «Так ніхто не кохав...», 1997
22	1997	Михайло Насенко (Київ) «Українське літературознавство», 1997
23	1998	Світлана Овчаренко (Одеса) «Інформаційність жанру», 1998
24	1988	Тарас Пастух (Львів) «Романи Івана Франка», 1998
25	18.05.1999	Олександр Александров (Одеса) «Старокиївська агіографічна проза XI — першої третини XIII ст.», 1999
26	17.11.1999	Богдан Сушинський (Одеса) «Письменники Одещини на межі тисячоліть», 1999
27	29.09.2000	Іван Денисюк, Тамара Скрипка (Львів) «Дворянське гніздо Косачів», 1999
28	29.09.2000	Іван Денисюк (Львів) «Розвиток української малої прози XIX — поч. XX ст.», 1999
29	2000	Алексей Холодов (Одеса) «Вереск в пустынне», 2000
30	16.05.2002	Григорій Сивокінь (Київ) «Давні українські поетики», 2002
31	20.05.2002	Марія Фащенко, Зоя Волосевич, Марія Микитин, Ганна Сенік, Софія Яковець (Одеса) «Історія української літературної мови», 2001

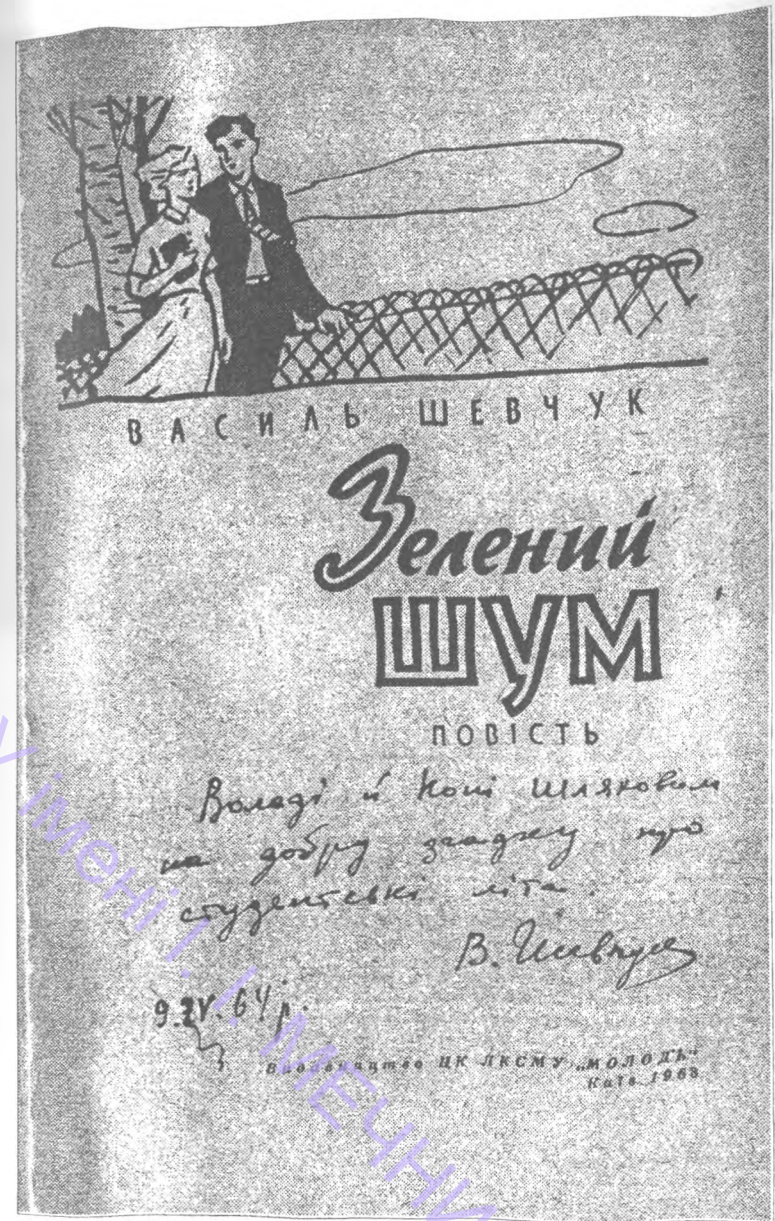
№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
32	28.08.2002	Лариса Шевченко (Київ) «Інтелектуальна еволюція української літературної мови: теорія аналізу», 2001
33	26.09.2002	Володимир Антофійчук (Чернівці) «Євангельські образи в українській літературі ХХ століття», 2001
34	06.03.2003	Анатолій Колісниченко (Одеса) «Зозулька з апокаліпсису», 2003
35	24.10.2003	Анатолій Жаборюк (Одеса) «Давнє українське малярство (XI—XVIII ст.)», 2003
36	07.05.2004	Галина Сиваченко (Київ) «Пророк не своєї Вітчизни», 2003
37	20.05.2004	Валентин Таранець (Одеса) «Арії, Слов'яни. Руси: Походження назв Україна і Русь», 2004
38	07.12.2004	Юрій Карпенко, Мирослава Мельник (Одеса) «Літературна ономастика Ліни Костенко», 2004
39	2004	Ніна Бернадська (Київ) «Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція», 2004
40	2004	Ліна Гукова, Людмила Фомина (Одеса) «Художественная характеристика топонимов в творческом наследии А. С. Пушкина: словарь», 2004
41	2004	Нина Раковская (Одеса) «Национально-культурный компонент в текстах мировой литературы», 2004
42	20.01.2005	Наталія Шумило (Київ) «Під знаком національної самобутності», 2003
43	05.07.2005	Олександра Григор'єва (Одеса) «Обрії межі переступить», 2005
44	19.12.2005	Михайло Насенко (Київ) «Художня література України. Частина перша. Від міфів до реальності», 2005

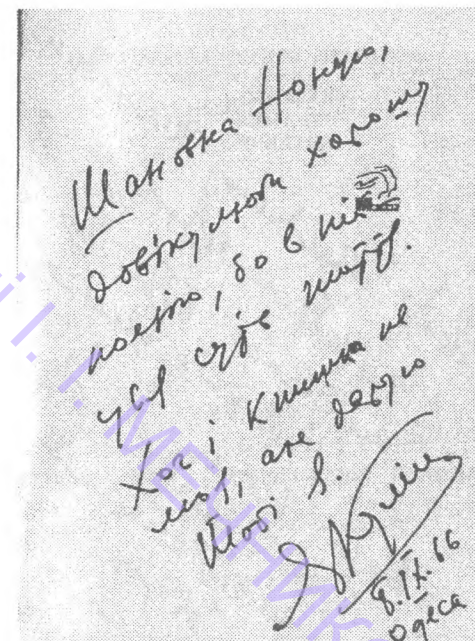
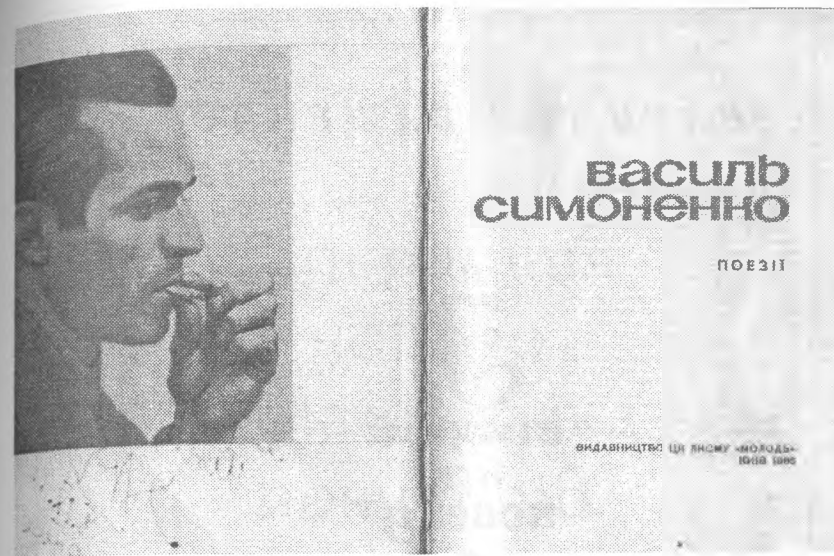
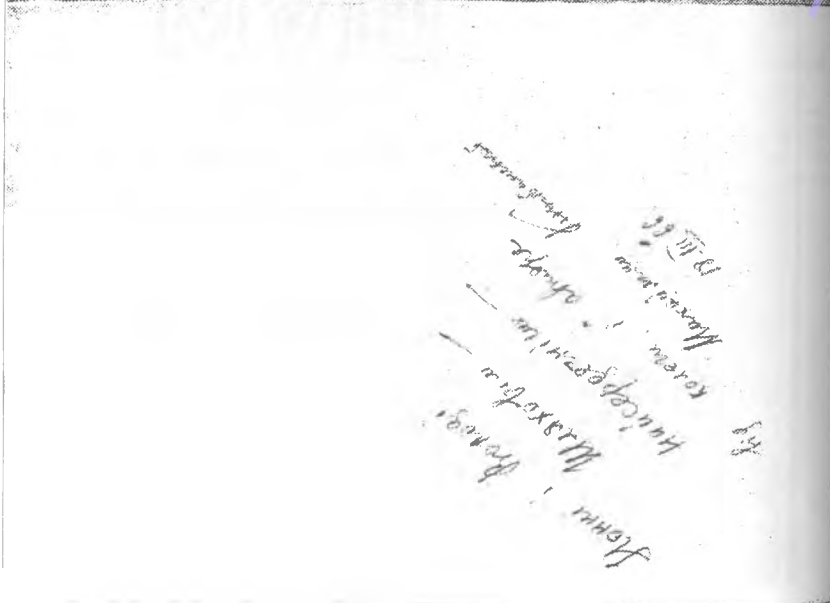
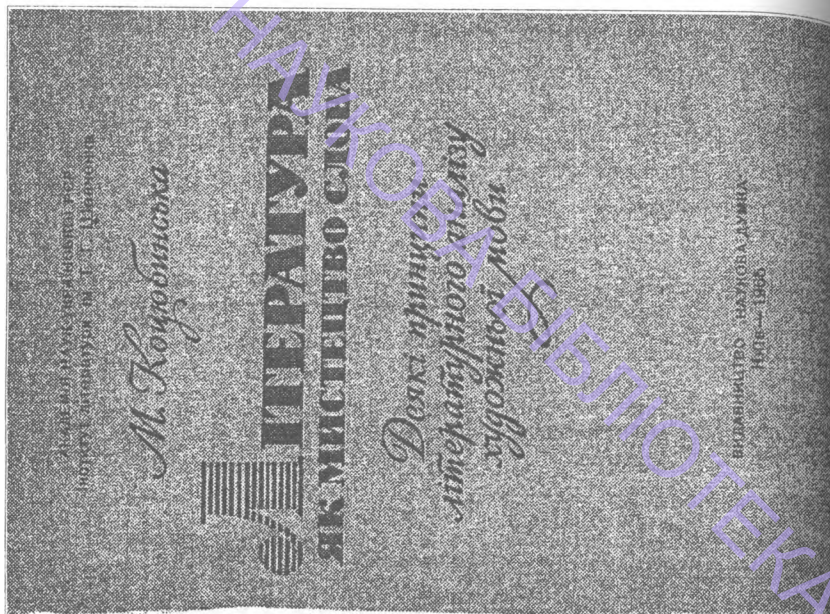
№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
45	2005	Алексей Холодов (Одеса) «В городе моем», 2005
46	16.04.2006	Михайло Гнатюк (Львів) «Іван Франко. Шевченкознавчі студії», 2005
47	08.11.2006	Тетяна Бовсунівська (Київ) «Українська бурлеско-травестійна література першої половини ХІХ століття», 2006
48	08.11.2006	Микола Жулинський (Київ) «Відстані», 2006
49	08.11.2006	Дмитро Наливайко (Київ) «Теорія літератури й компаративістика», 2006
50	09.11.2006	Григорій і Микола Жулинські (Київ) «То твій, сину, батько: українська душа — на голгофі ХХ століття», 2005
51	25.01.2007	Наталія Костенко (Київ) «Українське віршування ХХ століття», 2006
52	21.03.2007	Роман Гром'як (Тернопіль) «Орієнтації. Розмисли. Дискурси 1997–2007», 2007
53	27.08.2007	Анатолій Жаборюк (Одеса) «Історичні художні стилі доби Середньовіччя», 2007
54	21.11.2007	Світлана Єрмоленко (Київ) «Мова і українознавчий світогляд», 2007
55	17.12.2007	Ярослав Поліщук (Київ) «Література як геокультурний проект», 2008.
56	2007	Ніна Бернадська (Київ) «Роман: Проблеми великої епічної форми», 2007
57	2007	Нина Раковская (Одеса) «Литературная критика. Проблемы теории и истории», 2007
58	2007	Анатолій Нямцу (Черновці) «Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования)», 2007
59	28.09.2008	Анатолій Ткаченко (Київ) «Василь Стус. Вірші»: пер. з рос., 2005
60	19.06.2008	Юрій Карпенко (Одеса) «Літературна ономастика», 2008

№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
61	20.11.2008	Валентин Таранець (Одеса) «Діахронія мови», 2008
62	29.12.2008	Анатолій Жаборюк (Одеса) «Про літературу, малярство і українську національну ідею», 2008
63	2008	Тетяна Ковалевська (Одеса) «Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування», 2008
64	2008	Олена Поліщук (Київ) «Автор і персонаж в українській новітній прозі», 2008
65	2008	Людмила Тарнашинська (Київ) «Парасоля не на кожен дощ», 2008
66	2008	Алексей Холодов (Одеса) «Небо с тобой», 2008
67	21.09.2009	Микола Пащенко (Одеса) «Метафорична природа новели (структура, рецепція, концептуалізація), 2009
68	28.01.2010	Мар'яна Шаповал (Київ) «Інтертекст у світлі рампи: міжтекстові та міжсуб'єктні реляції української драми», 2009
69	18.02.2010	Олена Іванова (Одеса) «Сад літератури в журнальній оптиці сучасності», 2010
70	2010	Анатолій Жаборюк (Одеса) «Художній світ доби Відродження (ідеї, образи, стиль), 2010
71	29.06.2010	Николай Щербань (Одеса) «Гром небесный», 2010
72	24.05.2007	Юрій Ковалів (Київ) «НОМО LUPUS», 2007
73	24.09.2010	Людмила Грицик (Донецьк) «Українська компаративістика: концептуальні проєкції», 2010
74	29.09.2010	Світлана Луцак (Івано-Франківськ) «Домінанта як ментальне осердя художньо-естетичного процесу», 2010

№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
75	2010	Наталія Малютіна (Київ) «Українська драматургія кінця XIX — початку XX ст.», 2010
76	21.01.2011	Юрій Ковалів (Київ) «Літературна герменевтика», 2008
77	21.01.2011	Анатолій Ткаченко, Діана Ткаченко (Київ): Василь Симоненко «Вибрані твори», 2011
78	10.06.2011	Оксана Філатова (Миколаїв) «Український роман 20–30-х років XX століття: типологія авторської свідомості», 2010
79	07.04.2012	Василь Полтавчук (Одеса) «Василь Фашенко», 2012
80	25.10.2012	Олександр Галич (Луганськ) «Олесь Гончар у вимірах. Non Fiction», 2011
81	21.11.2012	«Мова: структура, суспільство, культура», до 60-річчя з дня народження професора Бондаря Олександра Івановича: збірник наукових статей (Одеса), 2012
82	12.2012	Юрій Шмандин (Одеса) «Память, отшлифованная рифмами», 2012
83	23.04.2013	Микола Щербань (Одеса) «Ave Maria!», 2012
84	06.05.2013	Микола Ткачук (Тернопіль) «Художній дискурс лірики Андрія Малишка», 2013
85	23.09.2013	Николай Щербань (Одеса) «Исповедь», 2013
86	26.11.2013	Василь Полтавчук (Одеса) «Іванові зяті», 2013
87	2013	Лилия Ишуткина (Одеса) «Афина, любимая дочь Зевса», 2013
88	15.01.2014	Василий Полтавчук (Одеса) «Иван Гайданко», 2014
89	27.01.2014	Микола Ткачук (Тернопіль) «Українська література XX століття», 2014
90	02.12.2014	Евгений Черноиваненко (Одеса) «Жизнь под знаком Университета», 2014

№ п/п	Дата дарування	Автор книги, місто роботи, назва книги, рік публікації
91	30.03.2014	Людмила Тарнашинська (Київ) «Сюжет Доби. Дискурс шістдесятництва в українсь- кій літературі XX століття», 2013
92	14.04.2014	Павло Ямчук (Умань) «Український літе- ратурний імпресіонізм в європейському філософсько-естетичному універсумі межі XIX-XX ст.», 2014
93	07.10.2014	Лена Пителина (Одеса) «Записки из "Ци- ферблата"», 2014
94	13.11.2014	Микола Пащенко (Одеса) «Вивчення форм метафоризації в епічному творі», 2014
95	2014	Ервін Ведель (Київ) «Лірика Лесі Українки. Діалог з європейською культурою», 2014
96	29.05.2015	Анатолій Жаборюк (Одеса) «Бароко (доба, людина, стиль, художній світ), 2015
97	15.06.2015	Павло Ямчук (Умань) «Український світо- гляд в радянську добу (філософсько-істо- ричний аспект)», 2006
98	02.07.2015	Павло Ямчук (Умань) «Поет на тлі епохи (фі- лософсько-українознавчий аспект), 2012
99	2015	Артур Малиновський (Одеса) «"Обломов" И. А. Гончарова. Аспекты жанра», 2015

ВАСИЛЬ ФАЩЕНКО

З
студій
про
новелу

ЖАНРОВО-
СТИЛЬОВІ
ПИТАННЯ

РАДЯНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК

В.В. ФАЩЕНКО

Відкриття
нового
і діалектика
почуттів

РОЗДУМИ
ПРО ЗОБРАЖЕННЯ ЛЮДИНИ
В СУЧАСНІЙ
РАДЯНСЬКІЙ ПРОЗІ

Київ
Видавництво
художньої літератури «Дніпро»
1977

МОВА І ЧАС

РОЗВИТОК
ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ
СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

КНИД «НАУКОВА ДУМКА» 1977

Володимир Мельничук
Вулиця Свободи, 100-б
Київ - "Сучасна література"
про функціональні стилі
сучасної української літературної мови
1980 р.

В. М. РУСАНІВСЬКИЙ, С. Я. СМОЛОЖЕНКО

Дорогим (любимим, славним)
Донькам - Вікторі
Мельничук
Вулиця Свободи, 100-б
Київ - "Сучасна література"
про функціональні стилі
сучасної української літературної мови
1980 р.

В. В. ФАЩЕНКО

У ГЛИБИНАХ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ

Етюди
про психологізм
літератури

Дорогий
Юрій Михайловичу
з побажанням
успішного
і швидкого
здоров'я!

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
«ДНІПРО»
1981

М. Я.

Г. А. В'ЯЗОВСЬКИЙ

ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ ПИСЬМЕННИКА

ДОСЛІДЖЕННЯ

Мановій Нонні Михайлівні
Міхалювіч з побажанням
успішного захисту
докторської!

З повагою В'язовський
17.V.82

Київ
Видавництво
художньої літератури
«Дніпро»
1982

Г.А.В'ЯЗОВСЬКИЙ

СВІТ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Мановні
Юнні Михайлівські
Михові
З поданням на виставу
докторської
1999 року
27.11.87

Київ
Видавництво
художньої літератури
«Дніпро»
1987

ІВАН ДРАЧ

ВИБРАНІ ТВОРИ
В ДВОХ
ТОМАХ

Том перший

ПОЕЗИ

Набраними

словами

на університет

Київський

Микола Миколайович

Миколайович

29.01.11

Київський університет

«Дніпро»

1986

В'язовський

МИКОЛА СУХОВЕЦЬКИЙ

З КОХАНИХ РУК

Оповідання

Юрій Михайлович
Шляховий
з найкращими поданнями
і новачком.

М. Суховецький.

ОДЕСА
«МАЯК»
1985

27 червня
1988р.
м. Одеса

В. Г. ДОНЧИК

УКРАЇНСЬКИЙ РАДЯНСЬКИЙ роман

РУХ ІДЕЙ І ФОРМ

Нодні
Богданів
мило - Шляховий,
а куче -
горішч
Шляховий -
не зодич
що галич
(сирокіт м-
Зарин!)
лині чинів
сирокіт літ!
Щиро! — он

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
«ДНІПРО»
1987

3.9.88

Григорій Зленко

З ПОЛОНУ
ЛТ

Літературно-
кратичні нарис

Хоч під торішнім сонцем
часу децю вицвіли барви нашої
друтби, а все ж завжди пам'ятаю
про вас,

дорогі Володимирі і Юлію,
і щиро серце зити вам щастя
і радощів на всіх перехрестях
такої недовголітньої миттєвості
життя.

Даш
Григорій Зленко

Одеса,
16 січня
1990 року

А.А.Слюсарь

ПРОЗА
А.С. ПУШКИНА
И
Н.В. ГОГОЛЯ

Опыт
жанрово-
типологического
сопоставления

Дорогой Юлиан Михайлович
с пожеланием всего самого лучшего.
С искренним уважением
Слюсарь АА
3/XI-90

КИЕВ—ОДЕССА
«ЛЫБИДЬ»
1990

*
SMEYTES,
DJEN-
TLMENY!
PRIGIZNENNYE O DESSKOGO
ZAPISKI KLUBA
VESELYH &
NAHODCHIVYH

82

**СМЕЙТЕСЬ,
ДЖЕН-
ТЛЬМЫ!**

ПРИЖИЗНЕННЫЕ ОДЕССКОГО
ЗАПИСКИ КЛУБА
ВЕСЕЛЫХ И
НАХОДЧИВЫХ

Олексій Губко,
кандидат психологічних наук

**Микола Кметь,
характерник - екстрасенс**

**УКРАЇНСЬКА НАРОДНА
МАГІЯ
І ВАШЕ ЗДОРОВ'Я
ТА БЛАГОПОЛУЧЧЯ**

Пані Конні Мяховіч
віс автора —
на 94-го року снігу!

161K-93

83

Н. В. Бардина

ЯЗЫКОВАЯ ГАРМОНИЗАЦИЯ
СОЗНАНИЯ

*Глубокоуважаемой Нонне Михайловне
с верой в непрерывную
согласованность
5.05.1997г. Бардина*

Одесса — 1997

*Нонне Михайловне
Владимир Григорьевич
Шляхович —
из автора.*

Василь
Полтавчук

22/6-97г

РУСА КОСА
ДО ПОЯСА

...

Оповідання

ЛИТЕРАТУРНЫЙ ПРОЦЕСС В ИСТОРИКО- КУЛЬТУРНОМ КОНТЕКСТЕ

Развитие и смена
типов литературы
и художественно-литературного
сознания

в русской словесности
XI - XX веков

Николай Николаевич Григорьевич
Шаров

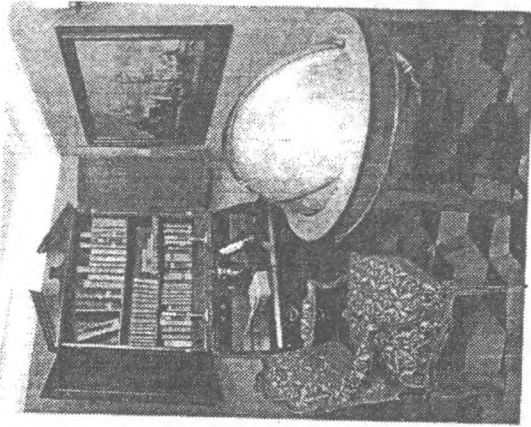
Экспонировано на выставку
«Воспоминания в вышивке»

ОДЕССА
1997

6/9 августа

5.08.1997

Зер

Володимир ПАНЧЕНКО

«Так ніхто не кохав...»

(10 шедеврів української любовної лірики
і новели про них)

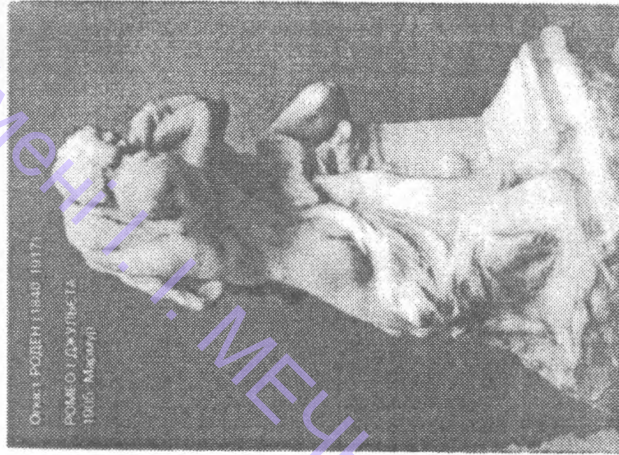
Шаров

Николай Николаевич Шаров —
від будівництва одеського
філіалу на уздовж з мовою
і новели — Володимир.

1918. 978

Кіровоград, 1997

P.S. Виготовлено за замовленням

Оскар РОДЕН (1840-1917)
РОМЕО І ДЖУЛЬЄТА
1905. Мюнхен

М. Наєнко

Українське літературознавство

Школи, напрями, тенденції

Гонимі Михайлів
— Овчаренко

Видавничий центр Академія, Київ, 1997

С. В. ОВЧАРЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНІСТЬ ЖАНРУ

Уважаемый Юанне Михайловиче
с надеждой на плодотворное
профессиональное сотрудничество
от автора.

Овчаренко

Одеса
«Астропринт»
1998

Львівський державний університет імені Івана Франка
Інститут франкознавства

ТАРАС ПАСТУХ

РОМАНИ
ІВАНА ФРАНКА

Нонні Михайлівни Шляхет
із колекції
Львів

Львів
Камінар
1998

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЛІТЕРАТУРИ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

Олександр АЛЕКСАНДРОВ

СТАРОКИЇВСЬКА
АГІОГРАФІЧНА ПРОЗА

XI — першої третини XIII ст.

Монографія

Дорогий Нонні Михайлівни
з вдячністю за підтримку
у складі, гаси та з
побажаннями щирої
здоров'я на нових творчих
зробити

Одеса
"АстроПринт"
1999

18.5.99

автор
О. Н. Мечникова

І.О. ДЕНИСЮК

Розвиток української малопрозови XIX-поч. XX ст.

Відкриті предмети
мудрого одеситів
іде факультетів
Нонні Михайлів
Шехови
з надхненням
поблизько
Львів - 1999

Львів, 29.10.2000 р

Алексей
ХОЛОДОВ

ВЕРЕСК В ЛУСТЫЖЕ

Дорогой Нонне Михайловне
с уважением и благодарностью
от автора спасибо за
все, что Вы для
меня сделали.
Ваш Алексей

Одесса
«АстроПринт»
2000

Григорій Сивокін

Щиро мавляв
та доверив
моя душа
Наша згада, мила, мила
на добру славу твою
на славу твою
сказати не можу
у пам'яті
Григорій Сивокін
16.05.2002р.

ДВНІ

УКРАЇНСЬКІ

ПОЕТИКИ

ГРИГОРІЙ СИВОКІН

М

С

О,

А

h

..s

E

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет
ім. І. І. Мечникова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра української мови

М. М. Фашенко, З. І. Волосевич, М. Л. Микитин,
Г. В. Сеник, С. Г. Яковець

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

ПРАКТИКУМ

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник
(Лист від 28.09.2001 р. № 14/18.2-1395)

Одеса
Астропринт
2001

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Л.І.Шевченко

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЕВОЛЮЦІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ:
ТЕОРІЯ АНАЛІЗУ**

Монографія

Рекомендовано вченою радою
філологічного факультету
23 травня 2001 року

*Дорогий
членні Михайлівні,
з вдячністю і ніжністю.
Л.Шевченко
28.08.2002р.*

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Науково-дослідний центр
"Біблія і культура"

Володимир Антофійчук

**ЄВАНГЕЛЬСЬКІ ОБРАЗИ
В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ
XX СТОЛІТТЯ**

Монографія

*Дорогий
членні Михайлівні Шеховіч
з неперехідною повагою і вдячністю
В.Антофійчук
26.09.02.*

Чернівці
"Руга"
2001

АНАТОЛІЙ
КОЛІСНИЧЕНКО

ЗОВУТЬКА
З АПОКАЛІПСИСУ
Роман

Дорогий мій
Івані Михайліві
та Володимирі Григорові,
впередньому Високому Єпископу
України, що крізь цей мов-
ний і - дивлячись і скар-
сний на нього. Рано в квітні,
Мові вранні, цурба і мови-
мисленню цурба і мови-
козариного зурба!
Одеса
«АСТУРІЯ»
2003
Микола, цей Василь,
Колісникенко,
вперед, Олександр.

Анатолій ЖАБОРЮК

ДАВНЄ УКРАЇНСЬКЕ МАЛЯРСТВО (XI-XVIII ст.)

Дорогим Микої Михайліві
і Володимирі Григорові
з побажаннями добра і
щастя всієї родини

24.10.2003

Анатолій

Одеса
«Маяк»
2003

Експатріантський
«метароман»
Володимира Винниченка:
текст і контекст

*Дарюча
Ноні Михайлівні Мискевич
з нагоди її народження
18.03.04.
Г. Сиваченко*

Київ
Видавництво
«Анестетик»
2003

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

В. Г. ТАРАНЕЦЬ

АРІЙ. СЛОВ'ЯНИ. РУСИ:
Походження назв УКРАЇНА і РУСЬ

Монографія

*Дарюча Ноні Михайлівні
Мискевич
з нагоди її народження
18.03.04.
Г. Сиваченко*

Одеса
2004

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
Південноукраїнський державний педагогічний університет
ім. К. Д. Ушинського

Ю. О. Карпенко,
М. Р. Мельник

ЛІТЕРАТУРНА ОНОМАСТИКА ЛІНИ КОСТЕНКО

Монографія

*Дякую
Юрій Мельник
з любов'ю
і щирою вдячністю*

07.12.04

Одеса
«Астропринт»
2004

Н. І. БЕРНАДСЬКА

Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція

Монографія

*Величезно важкий
Юрій Михайлович
з безмежним вдяч-
ністю. Низько
схиляю голову перед
вашою інтелекту-
альністю, добродіш-
ністю, мудрістю і
професіоналізмом.
Ніна Бернадська*

Київ
Академвидав 16
2004

Министерство образования и науки Украины
Одесский национальный университет
им. И.И. Мечникова

Л.Н. Гукова, Л.Ф. Фомина

**ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА
ТОПОНИМОВ
В ТВОРЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ
А.С. ПУШКИНА:
СЛОВАРЬ**

ПОСОБИЕ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

Дорогой Кенне Михайловна
Шаховой
с любовью и наилучшими
пожеланиями.

Ваша -

Л. Фомина

ФОТОСИНТЕЗИКА

Одесса
2004

Стренетт Кенне
губовол и благодарна
стью за добро и
свет Вашей души

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова
Кафедра мировой литературы

**НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЙ
КОМПОНЕНТ В ТЕКСТАХ
МИРОВОЙ ЛИТЕРАТУРЫ**

Рекомендовано Министерством образования и науки Украины
в качестве учебного пособия для студентов
филологических специальностей высших учебных заведений
(Письмо № 14/18.2-2285 от 25.12.03 г.)

Великийшановий Ноні Михайлівні
з великою подякою за
гуманізм, підтримку та
розуміння.
Одеса
«Астропринт»
2004

Чатаєв Микола

ПІД ЗНАКОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОБУТНОСТІ

Українська художня проза
і літературна критика кінця XIX – поч. XX ст.

Сергій Мисирев
з бразильського журналу
написав свій перший роман

Мисирев

20.1.2008
Київ
«Задруга»
2003

"Яко авторства 'національна література' в
реальності, то, зрозуміло, і кожний художній
напрямок має свою національну специфіку. Якщо про
це забути стосовно українського модернізму. З
сучасними значеннями літератури, з академічною
світністю, вдумливо осмислюючи факти,
Чатаєв Микола вперше так глибоко проаналізував
сутність цієї складної і такої актуальної
проблеми. У нас, коли нарізно виставляють
суб'єктивні судження видатні і приймають за
істинні в останній інстанції, дане дослідження
радіє нас справжнього науковості".

Іван Демисюк

ОЛЕКСАНДРА
ГРИГОР'ЄВА

ОБРІЙ МЕЖІ ПЕРЕСТУПИТЬ

Микола Чатаєв
улюблений
написав
6-й абзац
5.07.05р.
м. Одеса

Одеса
«Фенікс»
2005

Михайло НАЄНКО

Художня література України

Частина перша:

ВІД МІФІВ
ДО РЕАЛЬНОСТІ

ЛУДОІ

19.12.05

Київ

Видавничий центр «Просвіта»
2005

Алексей ХОЛОДОВ

В ГОРОДЕ МОЕМ

Дорогой Михаил Михайлович
с благодарностью и любовью.
Всегда помню с Вашей
поддержке, Вашей заботе,
Вашем внимании. Желаю
много лет в счастливой дороге
Вам, любимым людям.

Одесса
"Астропринт"
2005

Dr. Han Franko.

ИЗДАТЕЛЬСТВО «СВЕТЛО»

Управляющих Мирового Глобума

Шамовий крем "Пчелавишні"
з пчелиним медом, ефіром
і натуральним жиром. Це ідеальна
крем і зволожено

M. B. B. B. B.

ЛВНЦЕ
ЛВНЦЕ
"СВТ"
2005

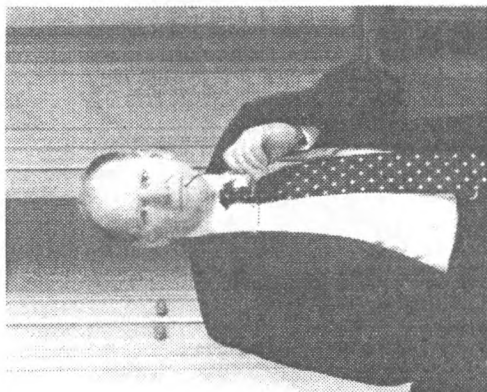
Т.В. БОВСУНІВСЬКА

**УКРАЇНСЬКА
БУРЛЕСКНО-ТРАВЕСТІЙНА ЛІТЕРАТУРА
ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ
(в аспекті функціонування комічного)**

Навчальний посібник

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів

КИЇВСЬКИЙ **ВІЛ** УНІВЕРСИТЕТ

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ

ВСТУП

*Mykola Zhulynskyi
Lectures in
the history of
the Ukrainian
literature*

Київ-2006 рік
Видавництво «Талія»

Дмитро Наливайко

Теорія літератури й компаративістика

*Величезна робота
сфери літератури
і компаративістики
Дмитро Наливайко
8-11 2006 б.*

Григорій і Микола
Жулинські

«То твій, сину, батько»

УКРАЇНЬСЬКА ДУША –
НА ГОЛГОФІ ХХ СТОЛІТТЯ

Монтаж свідчень, документів та коментарі
Володимира Дрозда

Любові і мудрості Івані
Михайлівні – завжди
щиро і завжди
з Вами
Микола Жулинський

Київ
«Ярославів Вал»
2005

1 листопада 2006 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

УкРАЇНСЬКЕ ВІРШУВАННЯ ХХ СТОЛІТТЯ

Навчальний посібник
Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник

Дорогий
Івані Михайлівні
З почуттєвим
глибокою повагою
і найкращою приязню –
автор.
25.07

КИЇВСЬКИЙ ВІСЬМІ 2006
УНІВЕРСИТЕТ

РОМАН ГРОМ'ЯК

ОРІЕНТАЦІЇ
РОЗМИСЛИ
ДИСКУРСИ

1997-2007

Вісім років тому Гром'як Михайло,
який, при усьому істотному,
завдає мови —

автор
ТЕРНОПІЛЬ
ДЖУРА
2007

21. 03 2007

АНАТОЛІЙ ЖАБОРЮК

ІСТОРИЧНІ ХУДОЖНІ СТИЛІ
ДОБИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

(візантійський, романський, готика)

Дорогій Гром'ю Михайліку
з глибокою повагою і
нахвилюванням побажаннями
всього доброго.

27.08.07.

Світлана ЄРМОЛЕНКО

МОВА
І УКРАЇНОЗНАВЧИЙ
СВІТОГЛЯД

*Дорогі мої друзі
Юліє Ліхачеві
з невідомою любов'ю
24.11.07*

Київ 2007

ЯРОСЛАВ ПОЛІЩУК

ЛІТЕРАТУРА
ЯК ГЕОКУЛЬТУРНИЙ
ПРОЕКТ

МОНОГРАФІЯ

КИЇВ «АКАДЕМВИДАВ» 2008

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

*Високошановний Нонні Ми-
хайлівні – найгарівніший
жінці, найкрасоулуй ризин-
женту, інтелектуальний і
мудрий людини з вдалістю
за підтримку і з повагою,
Ніна Бернадська*

Н.БЕРНАДСЬКА

РОМАН: ПРОБЛЕМИ ВЕЛИКОЇ ЕПІЧНОЇ ФОРМИ

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки

Навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів

КИЇВ-ЛОГОС-2007

Н. М. РАКОВСКАЯ

ЛИТЕРАТУРНАЯ КРИТИКА

Проблемы теории и истории

*Великошановний,
Нонні Михайлівні
з великою повагою,
досвідом за підтримку,
на щастя, з вдалістю
та з підтримкою
Одесса
Астропринт
2007*

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

Научно-исследовательский центр
«Библия и культура»

Анатолий Нямцу

Миф Легенда Литература

(теоретические аспекты функционирования)

Отгравателна
Юнна Михайловна Шляхова
с искренней благодарностью

Kiib
Надвхний центр «Урошима»
2005

Мили? : юрени
Юнна Михайловна
Всі ми вас любимо
навіть кохаємо. —

28 вересня 2008 р.

Я ст - один із перекладачів.
001

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. І. МЕЧНИКОВА

Юрій Карпенко

ЛІТЕРАТУРНА ОНОМАСТИКА

Збірник статей

Відомості : про Юрія
Михайловича Карпенка
з нагоди ювілею
і вшанування пам'яті

12.06.08

Одеса
«Астропринт»
2008

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. І. МЕЧНИКОВА

В. Г. Таранець

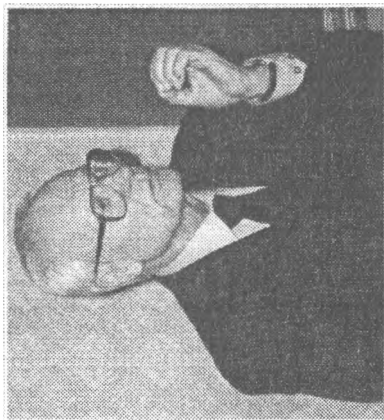
ДІАХРОНІЯ МОВИ

Життя і творчість

Видано до 70-річчя від дня народження
професора Таранця Володимира Івановича
(1938-2008)

Одеса
«Друкарський дім»
2008

Відомості : про Володимира
Івановича Таранця
з нагоди ювілею
і вшанування пам'яті
12.06.08

Анатолій ЖАБОРЮК

Про літературу, малярство і українську національну ідею

(статті й есе різних років)

До Збірника «Українська
культура», том 1, 5
національну ідею
Кремль
Київ, Філія
29.15.2008

Одеса
«Астропринт»
2008

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Т.Ю. КОВАЛЕВСЬКА

КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ

Монографія

Видання 2-е, виправлене і доповнене

Збірник «Українська
культура», том 1, 5
національну ідею
Кремль
Київ, Філія
29.15.2008

Одеса—2008

Національна академія наук України
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка

Олена Поліщук

АВТОР І ПЕРСОНАЖ
В УКРАЇНСЬКІЙ НОВІТНІЙ ПРОЗІ

Шановній
Лонні Михайлівні
з повагою і най-най-
кращими побажаннями
автора.

Київ
ПЦ «Фоліант»
2008

Людмила ТАРНАШИНСЬКА

ПАРАСОЛЯ на кожен дощ

Шановній
Лонні Михайлівні
з повагою і най-най-
кращими побажаннями
автора.

Новели,
оповідання,
маленькі повісті

Київ
НЕОПАЛИМА КУПИНА
2008

НЕБО С ТОБОЙ

Одесса
Астропринт
2019

[illegible]

МЕТАФОРИЧНА ПРИРОДА НОВЕЛИ (СТРУКТУРА, РЕЦЕПЦІЯ, КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ)

Господин Михаилъ
изъ Бремена; иудейские
книги въпрого; и мѣсто
говорящаго.

Зубова

21.09.09

M. Traylor

Одеса
«Астропринт»
2009

МАР'ЯНА ШАПОВАЛ

ІНТЕРТЕКСТ У СВІТЛІ РАМПИ:
МІЖТЕКСТОВІ ТА МІЖСУБ'ЄКТНІ
РЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМИ

Монографія

Шановній Гонимі Михайлівні
з нарисом на "повіломе"
прочитання від
Мар'яни Шаповал

28.01.10.

Київ – 2009 – «Автограф»

Олена Іванова

САД ЛІТЕРАТУРИ
В ЖУРНАЛЬНІЙ ОПТИЦІ
СУЧАСНОСТІ

Медіакомунікації
з, для і про літературу

Гонимі Михайлівні
з вдячністю, повагою
і надихаючим підбадьоренням

від автора

18.02.10р.

Дорогий Ноні Михайловичу
Шляху

з глибокою повагою, вдяч-
ністю і любов'ю.

Не бажку про кафедру,
факультет, про себе
прочитайте і перешийте

Ваш

12.05.2010

Віктор

Николай Щербань

Гром небесный

Стихи и дневниковые заметки

Дорогий
Ноні Михайловичу,
моїм Шляху.

Почтуйтеливий.
Єдине у Господа
прошу, аби дав Вам
здоров'я і довгого
щасливого віку.

Одесса • Печатный дом • 2010

Завжди будьте Вам,
Микола Трояковий.

29.06.10

ЮРІЙ КОВАЛІВ

HOMO LUPUS

ПОЕЗІЇ

*Manobrinj voni muskainibei,
Esse gubyranece, ex monent
mcau. Tani. bijuni. Xan. monent
mcau. g. T. mcau. Xan. ab. mcau
04 05. Tany. Tancu. Xan. T. Xan.*

Київ
Видавництво
«Неопалима купина»
2007

Людмила Грицик

УКРАЇНЬСЬКА КОМПАРАТИВІСТИКА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОЕКЦІЇ

*Дорогий Хлопче Михайловичу
з теплом у серці*

24.09.10 Л. Грицик

Донецьк
Юго-Восток
2010

Світлана Луцак

Домінанта як ментальне осердя художньо-естетичного процесу

(на матеріалі української літератури межі XIX – XX ст.)

Шановний
Гонимий Михайловичу
з вдячністю за
наукові ідеї і з
найкращими побажаннями
від учениці професора
Гомана Гоміска

19.09.2010р.

Івано-Франківськ
Фоліант, 2010

«Хіба коли ми слухаємо утвір музич-
ний, ми дивуємося тому, що патлатий суб'єкт
якийсь ловко водить кінським волосом по ба-
ранячих кишках? Хіба перед дивною карти-
ною ми роздиляємося, як то зручно поклав
чоловік кольорову землю на тканину?»

Ні, ні, тисячу разів ні!

Ми ловимо душою за посередністю очей,
слуху відгомін тієї Вечної Краси, котра й є аль-
фою й омегою світу.

То – вісь, біля якої вертиться вселення.

І вона, моя безчасна Іда, була єдиним з
проявлень тієї Краси, і проявленням, може,
найвищим з усіх, бо то дух живий, безсмерт-
не сотворіння, а не плід робочих рук...»

Г. Хоткевич (із новели «Портрет»).

Серію засновано
в 1999 році

ам

альма
матер

Н. П. Малютіна

Українська драматургія кінця XIX — початку XX ст.

Навчальний посібник

Дорогий
Надим Михайловичу!
Михайловичу з великого
повагою побажання –
здоров'я, наснаги,
ми зберігаємо горіння.

Київ
«Академвид» 2010

Ю.І. Ковалів

ЛІТЕРАТУРНА ГЕРМЕНЕВТИКА

Монографія

*Мамовий Юрій Михайлович —
з нашого і любов'ю
до бізнесу, з любов'ю
до горизонтів журналістики
у герменевтичному пошуку
21.01.11 р.
Ю.І. К.*

Серія «Шістдесятники»

Василь Симоненко ВИБРАНІ ТВОРИ

Упорядники
Анатолій Ткаченко
Дана Ткаченко

*З нашого і любов'ю
до бізнесу, з любов'ю
до горизонтів журналістики
у герменевтичному пошуку
21.01.11 р.
Ю.І. К.*

Київ
«Смолоскип»
2010

21.01.11 р.
2011 р.

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Оксана
ФІЛАТОВА

**УКРАЇНСЬКИЙ РОМАН
20–30-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ:
ТИПОЛОГІЯ АВТОРСЬКОЇ
СВІДОМОСТІ**

Монографія

*Мандрує Нонні Михайлівні з
глибокою повагою*

10.06.11.

Миколай
"Іліон"
2010

Одеса літературна

Василь ПОЛТАВЧУК

ВАСИЛЬ ФАЩЕНКО

Літературно-критичний нарис

*Нонні Михайлівні
- з повагою -*

Одеса
«Астропринт»
2012

*з повагою -
В. Полтавчук*

21.12.2012 р.

СЕРІЯ
«Наукова література»

Олександр ГАЛИЧ

ОЛЕСЬ ГОНЧАР У ВИМІРАХ NON FICTION

Тимощенкованська Нонні Дмитрівна

Целеховська Іра парасю іро

автор

25.10.12

М. Огеса

Луганськ
«Книжковий світ»
2011

МОВА:

СТРУКТУРА, СУСПІЛЬСТВО, КУЛЬТУРА

Збірник наукових статей

До 60-річчя з дня народження
професора Бондаря Олександра Івановича

Дорогий
Івані Михайловичу
Від щирої уяви і
найсміливішим побажанням

21.11.2012р.

Огеса
2012

Серія:
«Вони родом із університету»

Ю.М. Шмандин

Память,
отшлифованная
рифмами

Сборник стихов

Дорогой Нонне Михайловне
на память о матемишнике,
который смог зарифмовать
(с моей помощью) филолога

декабрь 2012г. Я.Синь

Одесса
2012

Серія:
«Вони родом із університету»

Микола Щербань

Ave Maria!

Вибране

Дуже дорогий
моєму серцю
Нонне Михайлівні –
добра Вам і щастя,
довгих літ напхнених
щастям,
і дякую за все,
що Ви для мене зробили.
З любов'ю,
Микола Щербань
23.04.13

Одеса
2012

МИКОЛА ТКАЧУК

ХУДОЖНИЙ ДИСКУРС ЛІРИКИ
АНДРІЯ МАЛИШКА

Шаповий проз. Нонні Шляхові?
здоров'я, щастя, Божої ласки!

Лірика
6.05.2013

Тернопіль 2013

Николай Щербань

Исповедь

Стихи и дневниковые заметки

Дорогий
Нонні Михайлівні,
найкращий серед нас
усіх, Мій, яму не
можна не обожувати.

Нехай Господь
береже Вас.

З любов'ю,
Микола Трохимович

23.09.13

Одесса • Печатный дом • 2013

Одеса літературна

Василий ПОЛТАВЧУК

ИВАН ГАЙДАЕНКО

Литературно-критический очерк

Копія Михайлівці
Михайлівці - від автора -
з повагою.

Одесса
«Астропринт»
2014

В. Полтавчук
15/5-2014р.

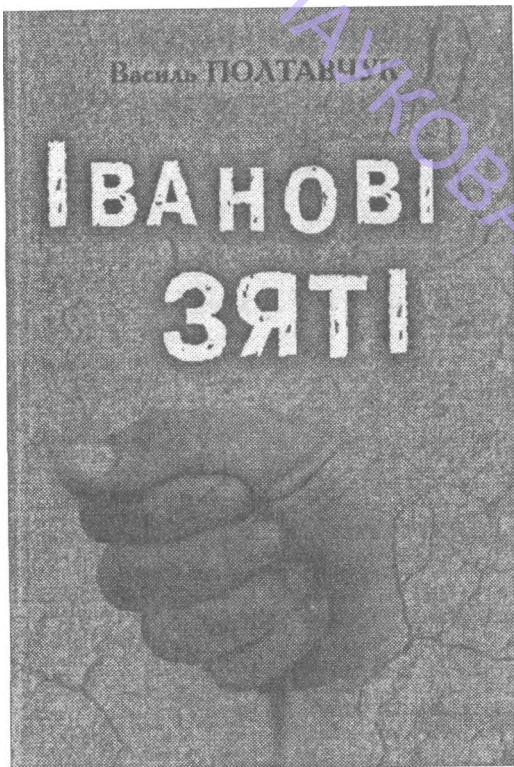
На доброго пам'яті!
Л.Ш

Лилия Ишуткина

Афина,
любимая дочь Зевса

Мифологические эссе
Альбом Афины

Михайленко
Михайленко
Ой мило, все це
полюбки!!!

Номі Михайліві Михайлі
- від автора -
з вдячністю за сприяння у
целі книжки.

В. Кочубук
26/11-2013

МИКОЛА ТКАЧУК

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
XX СТОЛІТТЯ

Майовному пред. Номі Шляхові
здоров'я, щастя і Божої
ласки!

З повагою М. Т. Ткачук

27.01.14

Ткачук

Тернопіль 2014

Серія:

«Вони родилися із університету»

Евгеній Черноиваненко

Жизнь под знаком Университета

Нонні Михайлівні Шляховій
з щирою повагою
і найкращими побажаннями

автор.

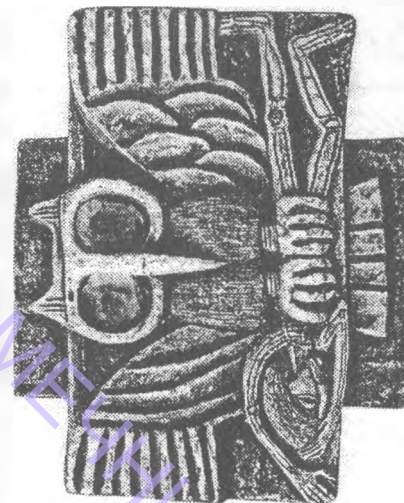
1 сер

Одеса
ОНУ
2014

2. XII. 2014

Національна
академія наук України

СЮЖЕТ

Інститут літератури
ім. Т.Г. Шевченка

Людила
ТАРНАШИНСЬКА

ДОБІ

ДИСКУРС
ШІСТДЕСЯТНИЦТВА
В УКРАЇНСЬКІЙ
ЛІТЕРАТУРІ
XX-XXI СТОЛІТТЯ

Якщо Михайлівна
історик? тоді
до цього питання
немає ніякого
зв'язку з літературою
30.03.2014
Тарнашинська

Київ
Академперіодика
2013

**УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ
ІМПРЕСІОНІЗМ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
ФІЛОСОФСЬКО-ЕСТЕТИЧНОМУ
УНІВЕРСУМІ МЕЖІ XIX-XX ст.**

Вельмишановний і дорогий
Юрій Михайлович! Дякую за
те, що і курсової написав
про Вашню квітничню вироста
чу монографію,
був у вас Павло Дмитро
14 квітня
2014р.

Умань 2014

ЛЕНА
ПРИТЕЛИНА

ЗАПИСКИ ИЗ «ЦИФЕРБЛАТА»

Дневник впечатлений

2002

Одесса
«Астропринт»
2014

[Handwritten signature]
To my
dear
friend
I
am
very
glad
to
hear
from
you
and
hope
you
are
well.
I
am
well
at
present.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Філологічний факультет
Кафедра теорії літератури та компаративістики

ВИВЧЕННЯ ФОРМ МЕТАФОРИЗАЦІЇ В ЕПІЧНОМУ ТВОРІ

Навчальний посібник
до лекційних курсів «Вступ до літературознавства»,
«Поетика», «Теорія літератури» та спецкурсів для студентів
спеціальності «Українська мова та література»

Автор-укладач
М. В. Пашенко

Одеса
«Астропринт»
2014

*Новий лекційний посібник
з вступу до літературознавства
згідно з вимогами і змістом
13.11.2014*

Заснована у 2006 році

ЕРВІН ВЕДЕЛЬ

ЛІРИКА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Діалог
з європейською культурою

*Юрій Михайлович
— дякую в
найвищій
маленькій!
Вдячний
автор цього
проекту
Київ
видавничий центр «Академія»
2014
Новий зміст!*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра теорії літератури і компаративістики

Анатолій ЖАБОРЮК

БАРОКО

(доба, людина, стиль,
художній світ)

ПОСІБНИК
з історії світової художньої культури

Дорогий Коши, листавшись
на Вашу і щиро дякую
з любов'ю
Іватор

Одеса
«Астропринт»
2015

29.05.2015.

Павло Ямчук

УКРАЇНСЬКИЙ СВІТОГЛЯД В РАДЯНСЬКУ ДОБУ

(філософський-історичний аспект)

Монографія

Величезному Наставнику
і Учителю - доктору Ірині
Михайлівні з глибокою
щиротою і прагненням
побачити вийшло у Вас
всіх авдга
15.06.2015г. Ямчук

Умань
Алімі 2006

ПАВЛО ЯМЧУК

ПОЕТ НА ТЛІ ЕПОХИ

(філософсько-українознавчий аспект)

Дорогий Іонні Михайловичу
вір вірного учня. Дякую
Вам, що відкрили мені

целі в науці, дякую за
своє поважливе улюбство
у вас, з найкращими

уваженнями,
Ваш учень

Умань

2012

Павло Ямчук
2.07.2015р.

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Кафедра мировой литературы

А. Т. МАЛИНОВСКИЙ

«ОБЛОМОВ» И. А. ГОНЧАРОВА. АСПЕКТЫ ЖАНРА

Монография

Вильямсманович Іонні Михайловичу
з вдячністю за допомогу речі з
моєю миті, з щирою теплотою
та співчуттям.

Іван

Одесса
«Астропринт»
2015

ЗМІСТ

Гриценко П. Підкорення Галактики	3
Черноіваненко Є. Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії літератури та компара- тивістики ОНУ імені І. І. Мечникова Нонна Михайлівна Шляхова	28
Хронологічний показчик праць професора Н. М. Шляхової.....	32
Участь у наукових конгресах, конференціях, семінарах	53
Література про Н. М. Шляхову	58
Список книг з дарчими надписами	60

Нонна Михайлівна Шляхова : біобібліографічний показчик
Н816 / голов. ред. І. М. Коваль ; наук. ред. Є. М. Черноіваненко ; ук-
лад. Г. П. Бахчиванжи ; бібліогр. ред. М. О. Подрезова. — 2-ге вид.,
допов. — Одеса : Астропринт, 2015. — 168 с. : іл. — (Сер.: Біобіб-
ліографія вчених університету ; вип.: Філологи).
ISBN 978—966—927—043—6.

Біобібліографічний показчик присвячений відомому українському вченому-
літературознавцю, спеціалісту в галузі теорії літератури — доктору філологічних
наук, професору, завідувачу кафедри теорії літератури та компаративістики —
Нонні Михайлівні Шляховій.

Видання містить нарис про життя і наукову діяльність Н. М. Шляхової,
хронологічний показчик наукових праць, відомості про участь у міжнародних
та національних наукових заходах, публікації про науковця та список книг з
дарчими написами.

Показчик є своєрідним підсумком плідної півстолітньої діяльності профе-
сора Н. М. Шляхової на філологічному факультеті Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова.

Розраховано на фахівців у галузі українського літературознавства та широке
коло читачів.

УДК 82.09(477)(048)
ББК 83.3(4Ук)я1

Довідкове видання

Серія:

Біобібліографія вчених університету

Випуск: ФІЛОЛОГИ

НОННА МИХАЙЛІВНА ШЛЯХОВА

Біобібліографічний покажчик

2-ге видання, доповнене

Упорядник

Ганна Павлівна БАХЧИВАНЖИ

Комп'ютерний набір

С. В. Маркевич

Редактор-коректор *І. В. Шепельська*

Технічний редактор *Т. В. Іванова*

Формат 60×84 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 9,77+0,58.

Тираж 100 прим. Зам. № 350 (108).

Видавництво і друкарня «Астропринт»

65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21.

Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855

www.astroprint.odessa.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА